45 ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 106 Կ. ՊՈԼԻՍ ՕԳՈՍՏՈՍ 23/5 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1901 22 ՋԷՄԱԶԻԼ ԷՎՎԷԼ 1319—23 ՕԳՈՍՏՈՍ 1317 ՇԻՆԳՇԱԲԹԻ

10 ՓԱՐԱ

ՄԱՆԶՈՒՄԷ-Ի ԷՖԿԻԱՐ

10 ՓԱՐԱ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

MANZOUMÉ-I-EFKIAR
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN, POLITIQUE, FINANCIER ET LITTÉRAIRE
Directeur-Propriétaire
OHANNÈS F. KAÏSÉRIAN
38, Grand' rue de la S. Porte, 38
Constantinople

ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԿԱՅՍԷՐԵԱՆ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն տեսակ գրութիւններ։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի ճաւսէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 ղր.	60 ղր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 դրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

منظومهٔ افکار
صاحب امتیازی و مدیر مسئولی
اوحانس فرید قیصریان
مطبعه و اداره خانه‌سی
باب عالی جوارنده ۳۸ نومرولی داره‌ده مخصوصه

ՄԵՐ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Վաղուան թիւով պիտի հրատարակենք առաւօտեան խիստ կարեւոր յօդուած մը՝ Դնեվ, եւ Ծանեվ, վերնագրով։ Մեր ընթերցողաց, մանաւանդ առաւօտուի մարդոց ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք այս շահեկան գրութեան վրայ որ փոքր գրիչէ մը եղած է։

ՀՆԱՀԱՆ ԵՒ ՇԵՐԱՄԱՊԱՀ

Հնոհան.—Կը լսուսամ թէ աղուոր և առատ խողակ հանեցիք։

Շերամապահ.—Ի՞նչ հունտ տուիր որ աղուոր խողակ հանենք։

Հ.—Շատ ընտիր էր տուած հունտս, անանկ է նէ աղէկ նայած չէք։

Շ.—Ամէն տարուան նայող մարդը չե՞մ ես, ինչո՞ւ ուրիշ տարի կ'ըլար և հիմայ չեղաւ։ Նո՛յն տունը, նո՛յն նայողները։

Հ.—Բայց նկատի չէք առներ դուք այս տարուան օդին յարափոփոխ վիճակը։

Շ.—Առանկ է նէ ի՞նչպէս կ'ըլայ որ նո՛յն տանը, նո՛յն օդին մէջ այսինչէն առած հունտիս շերամը աղէկ խողակ կը կապէ, իսկ քուկդ դէղն չելլեր ու կը սատկի։ Հունտէն է, հունտէն։

Հ.—Բնա՛ւ երբէք, հունտէն չէ. ես միեւնոյն հունտէն ա՛յսինչին, ա՛յնինչին ալ տուած եմ, գնա նայէ՝, անոնք լա՛ւ խողակ հանած են։

Շ.—Չէ՛, չեմ հաւատար, անկարելի է, անպատճառ անիկա ուրիշ տեսակ հունտ էր։ Չէ նէ դուք հունտ չէք ճանչնար։

Հ.—Կը սխալիք, օդէն ու նայուածքէն է. ես ինծի թշնամի՞ եմ որ գէշ հունտ տալով թէ՝ խողակի բանին և թէ մանաւանդ պատիւս կորսընցնեմ։ Բլալո՞ւ բան է։

Շ.—Եթէ նայուածքնիս է պատճառը, ինչո՞ւ համար երբեմն երբեմն չեկար պէտք եղած խրատները տալու։ Սկիզբէն մինչեւ դէղ ելլելու ատենը շերամները չնայելնուդ համար է որ կ'երթաք ասոր անոր խողակները ապտուելու սիրոյն համար, իբրեւ դամբուչեցու կը դնէք, և վարնոց հունտերը աղէկներու հետ խառնելով կը ցրուէք ժողովուրդին։

Հ.—Մենք չդնած լա՛ւ մը կը քննենք, ու երրոր աղէկ ըլլայ կը դնենք։

Շ.—Չէ՛ք ճանչնար, պէտքելը դէղն չելած՝ քանի մը անգամներ նայած ըլլալու էիք, որպէս զի որոշ գիտնայիք թէ ո՛ր և է հիւանդութիւն կա՞ր շերամներուն մէջ։ Մարդը իր շահուն համար (դամբուչեցուն սուղ կը ծախուի) դէղին ատենը հիւանդոտ պէօճէկները կը ժողվէ, կը նետէ, հաւերը ապէրին մէջ կը խօթէ որ սատկելու վրայ եղող պէօճէկները մաքրեն (այսինքն ուտելով)։ Անկէ վերջը կ'երթաք և, օ՜հ, ապէրը մաքուր են ըսելով՝ կը խաբուիք, և չահամոլներ առիթէն օգուտ քաղելով՝ իբրեւ դամբուչեցու կը քշեն այն խողակները, որոնց դուրսի երեւոյթը աղէկ կ'երեւի և սակայն դըժբաղդաբար ներսը հիւանդոտներ պատկած են։

Հ.—Մենք չենք կրնար մեր բոլոր ժամանակը զոհել և մեր շերամները երեսի վրայ ձգելով... փճանալ։

Շ.—Ի՞նչ դիտանք թէ ուրուած շերամներու խողակները իբրեւ դամբուչեցու չէք գներ, լա՛ւ դամբուչեցու չդանելէ ստիպուած... Փողովուրդը նիւթապէս կը փճանայ, եթէ մէկ երկու տարի սանկ երթայ։ Գալ տարուան համար կամ մենք մեր ձեռքով հունտ պիտի թափենք և կամ թէ հոնդպէնիներէն հունտ պիտի առնենք, տուփ մը հունտին հետ մէկ կամ դէթ կէս ոսկի պահանջելով՝ պայմանաւ որ եթէ խողակ չըլլայ կամ քիչ ըլլայ, ո՛չ խողակ տանք և ոչ ալ արուած դրամը։ Կը-վենդիզ կ'ըլլաք նէ տուէք հունտը։ Աղէկ հունտ տուէք և երեք օրնա խողակին տեղ չորս օրնա առէք, ձեր տուած դրամը ու անոր տոկոսն ալ միասին ընդունելով»։

Ինձ կը թուի թէ հնտահան կամ հնտաբոյծ և շերամապահ երկուքն ալ կը չափազանցին, ծայրայեղութեան մէջ կ'իյնան իրենց խօսքերուն մէջ։ Ճշմարտութիւնը խոստովանելու համար պէտք է ըսենք թէ հնտահանները պատասխանատուութեան տակ են իրենց շերամի բժիշկ մերթ ընդ մերթ այցելութիւն չտալուն համար իրենց հսկողութեան կարօտ միլիոնաւոր շերամի պատուական որդերուն, և երկրորդ՝ այլ և այլ պարագաներ կը հաստատեն թէ ամէն ջանք ու աշխատութիւն և դրամ զոհելով՝ կարելին ի գործ դրած դրած չեն անխնայեր, լաւագոյն հունտ պատրաստելու համար։ Միւս կողմանէ պէտք չէ երբեք մոռնանք թէ հնտաբոյծը, յիմար չէ որ գէշ հունտ տալով՝ իր աշխատութիւնը, դրամը և եղանկի բաժինը կորսնցնէ, ՊԱՏԻՒՆ ալ վրայ տալով... Այս ալ ըլլալու բան չէ։ Ուրեմն օդին վերագրենք։ Անշուշտ օդը ամէնէն մեծ դերակատարն է շերամի գործին յաջողութեան և անյաջողութեան մէջ, շատեր «պեօճէ՛ ըսելը հա՛մ ըսել է» կ'ըսեն, բայց ի՞նչպէս բացատրենք շերամապահին այն առարկութիւնը թէ նոյն տան և նոյն օդին մէջ մէկուն հունտը լաւ ելեր, լաւ խողակ կապեր է, իսկ միւսինը դէշ ելեր ու շերամները սատկեր են։ Ուշադրաւ իրողութիւններ։

Սակայն աւելի հետաքրքրականը, տարօրինակը և ըսե՛մ արդեօք անբացատրելիները կան։ 1. Այս կամ այն հնտահանը, որ իրեն համար է՛ն լաւ հունտը կը պահէ անչուշտ, իր բոլոր ճարպիկութեամբ և մասնագիտութեամբ չէ յաջողած, շերամները ապրուած են ու թափած է, իսկ այդ հունտէն, կամ կամ աւելի վար սեպուածէն, որ ուրիշներու տուած է, յաջող արդիւնք ունեցած է։ Նայուածքը աղէկ, ուրեմն՝ հնտահանը «օգէն է» պիտի ըսէ, կամ չէնէ, իրօք պիտի հաւատանք թէ հնտահանը հունտերը լաւ չճանչնար։ 2. Ոմանք իրենց համար լաւ խողակ առնելով, իրենց ձեռքով հունտ թափած են, բայց չեն յաջողած։ Հոս ալ օդէն թէ նայուածքէն, թերեւս երկուքէն ալ։ 3. Ոմանք ալ ընդհակառակը՝ չդիտնալով աղէկ նայած չեն շերամը, բայց լաւ և առատ խողակ հաներ են։ Ասոր ի՞նչ կ'ըսէք, կրնաք նէ տակէն ելէք։ Անբացատրելի՛ գաղտնիք...։ Կը դառնան, կը դառնան, հոն կու գան և կ'ըսեն, հունտը աղէկ էր, զօրաւոր էր, անոր համար շերամը ցուրտէն, տաքէն, խոնաւութենէն, և այլն և այլնէն չվնասուելով՝ տերեւը լաւ կերաւ, լաւ մարսեց և իր ժամանակին լաւ ալ խողակ կապեց։ Անշուշտ հունտին լաւութիւնը ամէնէն էական պայմանն է յաջողութեան, թակայն պահուած քը...։ եթէ հարիւրին մէկ երկուքը սխալներ ընելով հանգերձ կը յաջողին, 98ն ալ կը կորսնցնեն։ Այդ բնական օրինաց շեղումը կրնանք համարիլ բացառութիւն, որուն բուն պատճառները մեզ համար անծանօթ կը մնան առայժմ։ Ոմանք ալ Բ՞ոզի բան է կ'ըսեն կ'երթան...։ Պարապ խօսք, դիպուած և բաղդ գոյութիւն չունին այսպիսի... դրական գործերու մէջ։

Արդեօք ի՞նչ կ'ըսէ վկայեալ հնտաբոյծ մը այս ուշագրաւ իրողութեանց նկատմամբ։ հնտահաններու և շերամապահներու պարտականութեանց նկատմամբ է այն։ Քանի որ շերամաբուծական լաբոնները չունինք տակաւին, քաղցր է մեզ հաւատալ թէ հայ թերթեր, իսէր շերամապահ ժողովուրդին բարեւաւութեան, իրենց պատուական թերթերու միջոցաւ պէտք եղածը պիտի ըսեն այսպիսի կարեւոր դործի մը վրայ, որ գաւառի հայ ժողովուրդին ապրուստին գլխաւոր աղբիւրներէն մէկն է, և սերտ առնչութիւն ունի «հայի խնդիր»ին և նիւթական «կեանքի պայքար»ին հետ...։

Մեր այս դրութեամբ Հանրային Պարտուց պատկառելի վարչութեան և Պրուսայի Շերամաբուծական վարժարանին պատ. անօրինութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք խոնարհաբար, որպէս զի որ և իցէ դեղձումի տեղի չը տրուի այս շերամի գործերուն մէջ, որուն անյաջողութենէն գաւառի ամբողջ ժողովուրդը ապրուստի մասին դա՛ռն նեղութեան կը մատնուի, մանաւանդ ձմրան մէջ։ Պէտք է լա՛ւ նոնդ պարտուիլ ժողովուրդին համար, և հիմէ վերամանդերուն վրայ որ և է պիտի դեղ ըլլա՛ համար։ That is the question! որպէս զի տարուէ տարի ձեռք բերուի լա՛ւ, առատ մնացք, պատուական ապրանք, որ ամէն դարու և ամէնէն զարգացեալ մարդկային ընկերութեան յարգի ու պիտանի նիւթերէն եղած է ու միշտ պիտի ըլլայ...։

Պարտէզն՝ ՇԵՐԱՄԱՊԱՀ

ԳԻՏԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Նորանոր հնարքներ.—Հեռագրերը հոդերոգէն.—Վէզինէի էրէյը.—Դրացիներու և ազգականներու մասնաւորապէս դէպք հաղորդակցութիւն.—Մարդասիրութիւն.—Հոգի և օդի մէջտեղ նիթել հեռագրի թելերու մասին.—Սապէ-Արէսի դրամագլուխ։

Անթել հեռագիրը որուն համար, ինչպէս գիտէք, վերջին ժամանակներս թերթ ու դէմ և մինչեւ անգամ սուտ իրարու հակասական կարծիքներ յայտնուեցան, այս միջոցին, մասնաւորապէս գիտուններու ուշադրութեան եւ նորանոր փորձերուն առարկայ եղած է։ Գ.։Գ. Բելսուցքի և Վիքթոր Բոքանցեալ ամսոյ մէկին կարգ մը գիտուններու, չափագէտներու, ելեկտրագէտներու հրաւէր ըրած էին Բարիզի մօտ Վէզինէի մէջ հաւաքուելով հեռագրական նոր փորձի մը հանդիսատես ըլլալու։ Անթել հեռագիրն էր դարձեալ խնդրոյ առարկան, հերցեան ալիքներու միջոցաւ, որուն մասին արդէն գրուեցաւ քանի անգամներ, բայց այս անգամ, այդ ենթադրական ալիքները ոչ թէ մթնոլորտի կամ օդի բարձունքներուն մէջ պիտի գործէին, այլ նոյն իսկ երկիրի կամ հողի խաւերուն մէջ, որ ամէնէն նոր գրութիւնը կը ներկայացնէ և այսօր կը զբաղեցնէ ամբողջ գիտական աշխարհը։

Այս փորձին կատարմանը համար Վէզինէի ամարանոցներէն մէկուն մէջ ալ ընտրեալ մը։ Եւ երբ հերցեան ալիքները արձակուեցան, հեռագիրն ալ յաջող կերպով հաղորդուեցաւ։ Այս գրութեան հեղինակները իրենց նորանոր փորձերու յաջողութեան յենլով բացէ ի բաց կը յայտարարեն թէ հերցեան ալիքները աւելի ուժգին կերպով կրնան փոխանցուիլ և հեռագրական նշաններն հաղորդել երկրի խաւերէն քան թէ օդէն, և կը պնդեն թէ այդ ալիքները հողի միջոցաւ լաւագոյն կերպով կը փոխանցուին, գաղափար մը՝ որ այսօր իրականացած և զուրկ է ամէն մտացածին հանգամանքներէ։

Համառօտակի պարզենք հոս ուրեմն Վէզինէի երկու տուներու միջեւ եղած էնթերլոգիի մանրամասնութիւնները, որոնք չահեկանութենէ զուրկ չեն համարուիր այս տեսակ հանրօգուտ սքանչելակերպ գիւտերու համար մանաւանդ։

Հեռագրական փոխանցման գլխաւոր գործիքն է Պ. Տիւբրրաէի ելեկտրական փոխանցիչը որուն վրայ բազմաթիւ փորձեր կատարուած են ցարդ անթել հեռագրի կիրառման մասին, և որով մեծ կայմի մը միջոցաւ Տլեքտրական ալիքները փոխանցուած են մթնոլորտի խաւերէն։

Վերջին փորձերուն մէջ սակայն, այդ կայմը գործիքն չունի այլ եւս. փոխանցիչ գործիքը պարզապէս հաղորդիչ թելի մը միջոցաւ կապուած է պղինձէ լայն տախտակի մը որ 1,5 մէթրի չափ հողին մէջ մխուած ըլլալով՝ կը հաղորդակցի հողին վրայ հաստատուած ապակեայ շերտի մը հետ. այնպէս որ թէ հեռագիրը հաղորդող և թէ ընդունող երկու կայարաններուն մէջ ալ կը գտնուին իրարու վրայ բարդուած պղինձէ և ապակիէ թիերներու շղթիր, որոնք իրարու կցուած են զուգահեռական թելերով։

Սա՛ այս եղանակաւ երբ փոխանցիչ գործիքին տուած նշանները ուղղակի հաղորդուին ընկալուչ գործիքին, այս վերջինը հաւատարմաբար կ'արձանագրէ զանոնք։ Եւ այս կերպով կարելի կ'ըլլայ մէկ գիւղէն միւսը գրեթէ կէս ժամու չափ յարգանքներու տարբի մը սեղացնել իրարու գլխուն։

Այս պզտիկ փորձը բնականաբար հիացում պիտի պատճառէր անչուշտ մանաւանդ անոնց որոնք երկար ժամանակներէ ի վեր կը փնտռէին քիչ հեռաւորութիւն ունեցող ագարակներու միջեւ հաղորդակցութիւն հաստատելու միջոցները։ Ասիկա հնամենի երաղ մըն է որ այսօր իրականացած կը տեսնուի և որուն չհաւատալու իրաւունք չունինք բնաւ։

Ինչպէս գիտէք, ժամանակաւ հեռագրութիւնը ի գործ կը դրուէր լուսային ճառագայթներու և կամ հայելիներու միջոցաւ. բայց այսօր իրերը ա՛յնչափ կերպարանափոխ եղած են որ մարդ բոլորովին տարբեր աշխարհի մէջ տարբեր կեանք մը ապրելու անհաւատալի կացութեան մէջ կը գտնէ ինքզինք։ Իրերու այս ընթացքով ուրեմն չպիտի՞ ուզէիք երկրորդ անգամ ծնանիլ իբր մարդ կատարեալ քիչ ժամանակէն աշխարհը բոլորովին փոխուած տեսնելու համար։

Պ.Պ. Բելսուցքի և Վիքթոր Բոքը դրապէս ցոյց կուտան թէ հերցեան ալիքները կրնան 500 մէթրէ աւելի հեռաւորութիւն ալ փոխանցուիլ և կը հաւատան մինչեւ անգամ որ ա՛լ աւելի հեռաւորները կարելի պիտի ըլլայ հաղորդել, երկրի կամ հողերու տակէն, որով ուրեմն քիչ ժամանակէն աւազ ֆաւազ ջուրը պիտի իմայ մթնոլորտի միջոցաւ և դեռ վերջերս մեծ աղմուկ յարուցանող Մարքոնիի անթել հեռագրին կիրառումը։

Մէկ խօսքով ուրեմն, պէտք է հաստատենք թէ անկարելի բան չի կայ գիտութեան աշխարհի վրայ, քանի որ այս աստիճան հսկայաքայլ կը յառաջդիմէ գիտութիւնը։

Միւս կողմէ, չմոռնանք ըսել թէ Պ. Մարքոնի ալ յառաջ կը տանի իր հետազօտութիւնները միշտ բարձր ծրգառում մը ունենալով կատարելագործելու համար իր գիւտը, այնպէս որ այսօր յաջողած է, կ'ըսուի, 290—300 քիլոմէթր հեռաւորութեան մէջ առանց թելի հեռագրել։ Մինչ նոյն իսկ Բարիզի մէջ Պ. Տիւբրրէի ամէնէն շահեկան փորձերը այսօր ի դերու եղած կը համարուին տուներու, երդիքներու, ծխնելոյզներու նման թիթեռ արգելքներու առջեւ։ Չէ՞ք հարցներ ուրեմն թէ արդեօք հողը նուա՞ղ արգելք մըն է ելեքտրական հոսանքի փոխանցման!!! այս մասին ուրիշ առթիւ։

ԿԱՐԱՊԵՏ ՏԷՄԻՐԵԱՆ

Կէսարիա-Փաշա

ԿԻՆԵՐՈՒ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻՆ

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐ

Ը.

ԱՂՋԱՆՈՑԻՆ ՆԵՐՍ

Օ՛ն, տիկի՛ններ, եթէ կը հաճիք, մտնենք քիչ մը՝ մանաւանդ սա մեր խոհանոցները, բոլորակի շրջան մը կատարենք անոր ամբողջ մասերուն մէջ, քանանք մէն մի պահարան, քննենք սաներն ու պնակները, տեսնենք թէ ի՞նչ է մնընդական առողջապահութիւն ըսուածը, որո՞նք են այն ուշադրութեան արժանի կէտերն որոց անտեսութիւն գտնուած ենք յաճախ մենք, և որք պէտք է նախադաս տեղ մը գրաւէին մեր առօրեայ կենսական անխուսափելի պէտքերուն մէջ։ Շիտակը խօսելով՝ արեւմտեան քաղաքակիրթ ազգերն այս մասին նաեւ կը գերակշռեն զմեզ, կամ ինչպէս սովորութիւն է ըսել օտար բացատրութեան մը համեմատ, ետ կը հանեն մեզի։ Երբ կը տեսնէք կարմիր այտերով Գերմանացի մը, վառուռուն, զուարթ դէմքով Ֆրանսացի մը և գիրուկ, թիկնեղ մարմնով Անգլիացի մը, կը խնդրեմ, մի զարմանաք, իրենց մարմնական այդ առաւելութիւններն արդիւնք են ճշմարիտ և անխարդախ մնդառութեան։ Մաքուր և ախորժալի մաց կամաց մարեցաւ, վերցաւ մեր աչքերուն առջեւէն, ու թաղուեցաւ խոր մթութեան մէջ, երկու կողմէն բարձրացող հսկայ սարերուն մէջտեղն սուրալով արագ։ Պալքաններն էին, որոնք կը բարձրանային մեր չորս կողմը ու կասեցնել կուզէին կարծես շոգեկառքին ու մեր ընթացքը, բայց նա անվեհեր ու քաջակործն կը պատուէր յանկարծ անոնց կողը ու ներս կը մտնէր ուժգին, աւելի եւս թանձր մթութեան մը մէջէն վազելով քիչ մըն ալ։ Մենք, մեր վագոնին մէջ առանձին, հեռու քիչ ախորժելի տերպ դիւղացիներու երգանման մռայլ ձայներէն դիմով, գլուխնս անկիւններուն կրթնցուցած ու խոր լռութեան մէջ սիկառներնուս ընկերութեամբ մոռացումի անուշ վայրկեաններու մէջ կը լողայինք։

ՇԱՀՊԱԶ

)(6)(

ՋԱՄԲՈՐԴԻ ԽՈՀԵՐ

Բ.

ԹՈՒԼՈՒԹԷՆ ՊԵԼԿՐԱՏ

Ձամբայ չէինք գիտեր. ամէն բան անծանօթ էր մեզի և քանի անգամներ որ ձեռնարկեցինք հարցնել մէկու մը քաղաքին նշանաւոր կողմերը միշտ գլուխի շարժումով «Չեմ հասկնար» մը առինք իբր պատասխան։ Ոչ մէկ լեզու կը խօսուէր հոն՝ բաց ի սերպերէնէն և մենք աւա՜ղ սերպերէն սորված չէինք վարժարանը։ Ցուսահատած՝ ինքնաբերաբար մէկ մը աջ, մէկ մը ձախ տատանելով, փողոցներուն մէջ դառնալով, երթալով, հոս հոն թափառելէ վերջ զայրացկոտ դարձանք տեղերնիս

անարեւակայելի դժուարութիւններու մէջ հազիւ մէկ երկու պատկերազարդ քարթեր կարենալ գնելէ վերջ։

Հեղձուցիչ օդ մը ծիսոտ տիրած էր մեր սենեակին մէջ, ուր եկած էին լեցուիլ բոլոր ծուխերը սրահին, որուն չատ մօտ էր ու կից, գաբշահոտ ու աղտոտ պժգանքի բոյն մ'էր աւելի քան բնակարան։ Կը գարշէինք, կ'ուզէինք վայրկեան մը առաջ դուրս նետուիլ սա քաղքէն։ Բայց դեռ վեց երկար ժամեր ունէինք այդ խղդուելիք, ճնշող ու մթին ծակին մէջ անցնելու։ Շոգեկառքը իրիկուան տասնին կը մեկնէր։ Նորէն դուրս ելանք ձգելով տպաւորութիւններէն ամէնէն գէշին տակը ՕՌԷՆ Սաբէթ, և այս անգամ թարգման մը առնելով խնդրեցինք որ գմեզ առաջնորդէ սենեակներ։ Թաղաւորական պալատին առջեւի ընդարձակ պողոտայէն անցնելով, չքեղ անցքերու, չքեղ շէնքերու երա-

մի մը մէջէն ու հակայ արձաններն առջեւէն սահելով ու նայելով ու աքանչանալով հասանք հրապարակ մը բաւական ընդարձակ ու մաքուր։ Հասարակաց պարէզն ալ հոն էր։ Ներս մտանք։ Բաւական աղուոր բուսականերութիւն մը կար զուարթ ու կենդանի։ Անուշ կանչներու հետ մոռթ կանչներու խառնուրդ մը իրիկնամուտի զով օդին հոսանքներուն տակ փայփայուելով, փաթուկ սօսափիւն մը կը թողուներ։ Հոս հոն քարէ կիսանդրիներ կը բարձրանային ծառերուն մէջ ծածկուած՝ ամօթխած կարծես իրենց տաղանդին վրայ ու համեստ։

Առաջնորդնիս անդադար կը մռլտար իր դոց ըրած կարգ մը բացատրութիւնները, ու կը կրկնէր ամէն քայլերնուս, միջազգային տարօրինակ լեզուս մը Գերմաներէնի և Իտալէրէնի խառնուրդով մը շաղուած որուն հաղիւ կրնայինք հետեւիլ հակառակ ըրած մեծ ուշադրութիւններնուս։

—Այս կողմէն պարոնոնե՛ր, ըսաւ յանկարծ։

Ու դէպ ի ձախ երկարող ծաղկապատ անցքի մը մէջէն սկսանք յառաջանալ տակաւ, անյաղ աչքերով ու մտաղբաղ դիտելով մնդադար տիրող գեղեցկութիւնը բիւրերանգ կանչներուն, երբ սթափեցանք յանկարծ, վերջալոյսէն վերջ կրկին արշալոյսը գտածի խանդով։ Ծառերուն խտութեան մէջերը թաղուած ու տերեւներու տուին պահուրտած ծածուկ հաղարումէկ կայծեր վառեցան, և սպիտակ, ելեքտրական պայծառութեան մը տակ պարէզը այլափոխուեցաւ փայլփլուն տերեւներուն պլպլումներուն ու գետնին վրայ երերակող լուսատակ ու նրբին ստուերներուն զմայլելի ներդաշնակութեան առջեւ։ Հիմա լարձրաւանդակի մը վրայ բարձրացած էինք տակաւ, ու անջուր այս բաւական դրախտէն քիչ մը հեռու, ջուրի թովիչ տարօրինակ հրաշալիքներու դիմաց կը գտնէինք։

Դանուբ ձախէն, ու Սաւա աջէն մանչելով, ու փրփրալից ճերմակ գանգուրներով ծածկուած կը սուրային արագ, թաւալելով, գլորելով մին միւսին մէջ ու կը փաթթուէին իրար, ուրախ՝ զիրար գրկելնուն աւելի եւս շչելով, շաւաչելով շոգեալուզիս շնչով ու չչիչով։

Փոքրիկ շոգենաւներու կարմիր ու կանաչ լոյսերը հեռուէն ցոլանալով դորչ ջուրերուն վրայ Դանուբին, լուսնին սպիտակ շողերուն հետ արծաթաթել կը ծփծփային անհանգիստ՝ անդադար որորուելով։ Դեղեցիկ էր վերջապէս, հմայիչ էր Պելկրատ հոդիէ ու հոդիէ միայն։

Ժամը 10ին շոգեկառք մտանք։ Պելկրատն ալ իր կանթեղներովը կամաց կամաց մարեցաւ, վերցաւ մեր աչքերուն առջեւէն, ու թաղուեցաւ խոր մթութեան մէջ, երկու կողմէն բարձրացող հսկայ սարերուն մէջէն սուրալով արագ։ Պալքաններն էին, որոնք կը բարձրանային մեր չորս կողմը ու կասեցնել կուզէին կարծես շոգեկառքին ու մեր ընթացքը, բայց նա անվեհեր ու քաջակործն կը պատուէր յանկարծ անոնց կողը ու ներս կը մտնէր ուժգին, աւելի եւս թանձր մթութեան մը մէջէն վազելով քիչ մըն ալ։ Մենք, մեր վագոնին մէջ առանձին, հեռու քիչ ախորժելի տերպ դիւղացիներու երգանման մռայլ ձայներէն դիմով, գլուխնս անկիւններուն կրթնցուցած ու խոր լռութեան մէջ սիկառներնուս ընկերութեամբ մոռացումի անուշ վայրկեաններու մէջ կը լողայինք։

ՇԱՀՊԱԶ

կերակուրներ պատրաստելու համար անոնք հաստատած են խոհանոց-վարժարաններ, ուր օրը մի քանի ժամ նորավարժ օրիորդներ և համակ տանտիրուհիներ կուգան իրենց թերին լրացնելու կամ քիմքերնին պարարող, համով, հոտով ուտեստեղէններու նոր-անոր ձևեր ու բաղադրութիւններ ուսանելու։ Գովելի՛ ձեռնարկ և անբաղդատելի՛ հաստատութիւն։ բայց ասոնց դէմ ու ասոնք զուգակշռող ի՞նչ ունինք մենք, կը հարցնեմ ձեզ, հանուշահի ընթերցուհիներս, բացի մէկ երկու որոշեալ, աւանդական կերակուրներէ որ տարին քիւրաւոր անգամներ կուգան ինքզինքին ցուցադրել մեր սեղաններուն վրայ միօրինակ համեմներով և ձանձրալի տափակութեամբ։ Կերակուրը մեր ֆիզիքական անհամոյր կեանքին առաջին, գլխաւոր և անբաժանելի պէտքն է, անիկա ստամոքս կոչուած մարդկային մշտավառ հոգին անխնայելի պարէնը, փայտն է, զոր կարելի չէ սահմանեալ չափէն աւելի կամ պակաս գործածել առանց ագահութեամբ կամ սակաւակերութեամբ հիւանդանալն նախապէս աչքն առած ըլլալու, կերակուրը մեր իմացական եւ զգացողական գործարանները զօրացնող, զանոնք թելադրող անապառելի նիւթ մըն է քնութեան հարուստ, առատամբուխ ծոցէն պարգեւուած, անոր մեր ջղային դրութեան պարգեւած կենսալի ոյժովն կը տեսնենք մենք մեր աչքերուն միջոցաւ աշխարհի պէսպիսագեղ տեսարանները, մեր ձեռքերն անոր թանկագին հիթին վերակենդանացուցիչ զօրութեամբը կը շարժին ու կը պատրաստեն մեզ համար պիտանի առարկաներ, անով կը քալենք, անով կը մտածենք, անով կը զրենք և վերջապէս անով կանգուն ենք մեր ծնած օրէն մինչեւ մահուան անողոք, դառն վայրկեանը։ «Հա՛ց, հա՛ց, հա՛ց, միշտ հա՛ց, կը պոռայ անուանին Բօլ Լբռուա Պօլիէօ, այս դարու մտեսագէտներէն մին, քնապէս անհրաժեշտ համարուած, սակայն կը մտածեմ թէ ի՞նչ են, ի՞նչի կը ծառայեն անոնք մեր բարոյական մարդուն առջեւ. եթէ ըլլար ուրիշ միջոց մը, պիտի առաջարկէի դադրիլ, հրաժարիլ առաւօտ երեկոյ մեր ծնողներն շարժելէ, այլ քանի որ փախուստի ճամբայ չի կայ, ստուգը չանսար մաքին, խորհուրդ կուտամ ընթերցողներուս ուտել, և մանաւանդ առողջապահական տեսակէտով ճաշակաւոր, համադամ կերակուրներու պատրաստութեան նախապատուութիւն տալ։ Թող չըսուի թէ աղքատներ կան, անոնք ալ իրենց կարողութեան համեմատ թող հոգ տանին կերակուրներու ճաշակաւորութեան։ Այս մասին ես պիտի առաջարկէի որ քիչ մը աւելի մտում տրուէր խոհարարական արհեստին մեր տուներուն մէջ։» (Տնտեսագէտն ու տնտեսագիտութիւն. էջ 160)։

Պ. Պօլիէօն այս խօսքերն այլ եւս ինծի բան մը չեն թողուր ըսել և ընել, ազնի՛ւ սիկիններ, բայց եթէ անմիջապէս սկսիլ ձեզի հետ մենդեղէնեղուքնութեան։ Այս անգամ ամենուս ծանօթ, սիրելի ըմպելիներուն վրայ պիտի խօսիմ ձեզ, ապագայ աւելի գործնական և բաղմօգուտ յօդուածներու վերապահելով բուսական և կենդանական կերակուրներու եփուած թափուածքի եղանակները։

Արդ, վեր առնենք կապարիչը սա Թակոյկին ուր սովորաբար կը լցնենք մեր խմելու ջուրը, և տեսնենք թէ կենսապարգեւ այդ հեղուկը ինչ յատկութիւններ ունենալու է ընտիր կոչուելու համար։ Նախապէս ըսենք որ ջուրը միայն կարող է զովացնել մեր արեան արտադրած ջերմութիւնը և թէ կարելի չէ ընաւ անկէ զրկուիլ։ Մարդկային մարմնոյն ծանրութեան հ/չ ամենով կազմուած է, որ մանելով մեր ներքին յօրինուածքի բջիջներուն մէջ, կ'օգնէ մարսողական գործողութեանց և կը դիւրացնէ մարթին, թոքերուն և այլ գեղձերուն պաշտօնավարութիւնը։

Ֆրանսայի Ջրաքաշական տարեցոյցը այսպէս կը սահմանէ աղէկ ջուրը. «Ջուր մը պէտք է լաւ և խմելի նկատել երբ թարմ է, վճիտ ու անհոտ, երբ թեթեւ համ մը ունի, և թէ չէ մանաւանդ ո՛չ անախորժ, ո՛չ անհամ, ո՛չ աղի, ո՛չ թերանոյշ (douceatre), չի պարունակեր օտար նիւթեր, այլ ըստ բաւականին լուծեալ օդ, երբ կը հալեցնէ օճառը առանց փսորներու վերածելու զայն և կ'եփէ նոյն իսկ էն կարծր բանջարեղէնները։»

Աղբիւրին ջուրը, ըստ առողջաբանութեան, ամէնէն մաքուրն ու աղէկն է. գետերունը ընդհակառակը աղտոտ կ'ըլլան, որովհետեւ անոնք զանազան քաղաքներու և գիւղերու առջեւէն անցնելով՝ անոնց անմաքրութիւնները իրենց մէջ կ'ընդունին։ Հորերու ջուրերն ալ դէշ չեն, թէպէտ քիչ մը ծանր. միայն նայելու է որ կոյուղիներուն մօտ չգտնուին անոնք և ոչ խակ քանուկ փողոցներու, հանրավայրերու քով։ Բաց ասի արդէն ծանօթ է ամէնուս «որ կարգ մը վնասակար ճիներ և սոսկալի մանրէներ կը սիրեն ջուրին մակերեսը շրջագայիլ, ուրեմն ստամոքսի և աղիքներու ճամբով մեր ներքին գործարաններուն մէջ անցնելով՝ այլ և այլ մահաբեր հիւանդութիւններու ծնունդ կուտան. օրինակ՝ հնտալտա (քոլերա), ժանտատենդ (fièvre typhoidé), և այլն, և այլն։ Ուստի ջուր մը խմելէ առաջ հարկ է լաւ մը եռացնել և ապա, որպէս զի անոր մարսողութիւնը մասամբ դիւրանայ և եռացմամբ մէջէն փախած օդը վերադառնայ, բարձր տեղէ մը վար թափելով ծեծել զայն։

Զտումը (filtration) նաև պահպանողական ընտիր միջոց մըն է, բայց այս պայմանաւ միայն որ զտոցը դէթ շաբաթը անգամ մը մաքրուի առանց որոյ մաքրօտները աղաստրէն կ'անցնին կը դառնան անոր ծակերէն։

Գինին այսօր չնորհիւ իր ստացած ժողովրդականութեան, ջուրէն վերջը առաջնակարգ ըմպելի մըն է։ Բիչ քանակութեամբ կը գրգռէ անորժակը, կը մարսեցնէ կերակուրները և ոյժ կուտայ մանաւանդ։ Բայց ցաւալի է ըսել որ անիկա այժմ խարդախութեանց առարկայ եղած է խումբ մը չահամոլներու ձեռքը, օրինակի համար ալքալ կը խառնեն մէջը, կը գաճառեն (այսինքն գաճի նման սպիտակ դեղ մը կը խառնեն հեռը) ՝ՈՒԻՆԷԻ՝ կը լեցնեն և այլն, ՝ՈՐ մէկը ըսեմ։ Այս գարշելի չահավաճառութիւնը կը վերցնէ գինին բնական անոյշ յատկութիւնները և կուտայ բոլոր այն վնասակարութիւններն զորս պիտի տար էն տորին տեսակէ ալքալ մը։

Խնձորջուն կամ սիդրոն (cidre) միւս նոյն մեզադրանքներուն ենթակայ է։

Գարեջո-ը երբ «պարկեշտութեամբ պատրաստուած է» այսինքն գարիով և հմուլով (houblon) սքանչելի մնդաբար ըմպելի մըն է։ Դժբաղդաբար նենգութիւնը ասոր մէջ ալ մուտ գտած է որով արտաքին այնպիսի նիւթեր կը խառնեն, որ գաղրելով անկա օգտակար ըլլալէ, վնասաբեր թոյն մը կը լլնի ընդհանուր կազմուածքին։

Ա՛յլ։ զոր մենք ուրիշ բառով օղի կը կոչենք, եթէ քիչ քանակութեամբ չառնուի իբրեւ գրգռիչ մարսողութեան, կարծուածէն շատ աւելի վնասակար կ'ըլլայ առողջութեան, և ինչպէս կ'ըսեն տոքթորք Բօլէն և Լապի. «հետզհետէ ուղեղային տկարութիւն, կամքի և զօրութեան սպառում, գլխու պտոյտ ու հուսկ ապա խելագարութիւն կը բերեն մարդուս վրայ։»

Թէյն ու սուրճը յոյժ անմեղ, կազդուրիչ ըմպելիներ են որ կ'առնեն յոգնութիւնը և ոյժ կը պարգեւեն ջիղերուն, եթէ սակայն չափազանցութեամբ գործածուած չըլլան։

Առօրեայ սովորական ըմպելիներու այս համառօտ դասը նախադրուն է յետագայ մեծ և կատարեալ խոհարարութեան մը, ուստի առանին տեսութեան հետեւով մեր աղջիկներն ու նոր ամուսնացեալ հարս-տանտիկիններն պէտք է լուրջ ուշադրութիւն մը նուիրեն անոր։ Վ. Ն. Ա.

ԽԱՐԻՃԻՑԼ

ԲԷԹԼԻՊՈՒՐԿՍԷՌԻ ՎԻԼՏՈՄՈՍԹԻ կաղէթասը Զարը սեհահաթընտան պահ էթիսի սրբատա, Բուսիա, Ալմանիա վէ Ֆրանսա միւնասէպարընա տարը չու եօլտա պէեանը միթալէա էթմիշ տիր։ «Բուսիանը Զին վէդաեինտէ Ալմանիա իլէ միւշթերէքէն հարէքէթի՝ վէ Զինտէ Ալման գօմանտանընը ասաքիրը միթթէֆիգաեի չաեանը մէմմունիյէթ սուրէթտէ իտարէ էթմէսի, ՝էլ իբի հիւքիւմէթ պէյնինտէ օլան բէկլապընը տօսթանէ վէ ազրապալըգ, վէ իբի հիւքիւմէթին գօմչու պուլունմասը վէ պէյնլէրինտէ պուլընան պիր խայը մէնանիի սիհասիյէ վէ էգոյոմիզիյէ վէ տարը խուսուսաթ՝ պու իբի տէվլէթ պէյնինտէ ճարի օլան էմիկյէթ վէ հիւնը մուամէլէի թէմտիտէ քեաֆի էսպապը գավէտէն տիրլէր։ Ալմանիա վէ Բուսիա իրթիպաթը թապիի վէ բէք գատիմ օլմաղէ ֆէքքի նագապլի տիր։

Ալմանիա իմբէրաթօրունըն զաթը օնըն իդթիսար վէ խթիսասը ֆէվգէլատէսի, օնըն եօրուլմագ պիլմէդ միւէսսիր իդտամաթը, էմէլը մանէվիսի՝ քէնտինէ ուսուրը պէյնէլ մէլէլտէ էօյլէ պիր մէվզը միւմթազ վէրմիշ տիր քի, պէօյլէ պիր զաթը մէմալէքի բէշկեահնան կէչտիի էնտատէ, Բուսիա իմբէրաթօրընը՝ անը զիեարէթ էթմէմէսի գապլը օլամազ իսի։ Մատէմ քի Բուսիանը բօլիթիգասը նէֆաբէրէսթ վէ մէնաֆիի չախսիյէէէ ափա պիր բօլիթիգա օլմադտան քանի մը տարի առաջ, իմտի քէնանիի տէօրթ կէօզ իլէ կէօզէտէն պիւթիւն տիւնեա էֆալիսինէ պիթարաֆլըզընը կէօսթէրմէք իչին Ալմանեաեը տախի զիեարէթ իթմէսի իճապ իտէր իսի։ Իչթէ պու էսպապա մէպնի, Զարընը Տանձիկի զիեարէթ իթմէսի թէգարրուր իթմէշ տիր, պունտա Ալմանեաեա գարշու իպրազ օլունան սամիմիյէթի գատար Ֆրանսաեա գարշը օլան մուհապէթին սէվգը թապիիսի վար տըր, զիրա Ֆրանսըզլար՝ կէչէնլէրի ունութարագէն զիեատէ հալը հազրլրա միւթէհասիպ պիր բօլիթիգա իլթիդամ իթմէք վէ Ամանիա իլէ էեի դոմչու ալագասը բէյտա իթմէք էմէլինտէ տիրլէր։ Իչթէ Զարընը Ալմանեա իլէ Ֆրանսաեը այնը զէմանտա զիեարէթի պու իբի հիւքիւմէթ բէվապընա թագվիյէթ վէրմէկէ մէտար օլաճաղընտան, անգարիպ պու իբի պէօյիւք տէվլէթին իթթիֆագը իլէ էվլօրատա տահա ալի տահա եիւճէ պիր բօլիթիգա վէ իթթիֆագը ումամի հուսուսի մէմուլ օլունապիլիր։

ԱՒՍԹՐԻԱ. — Կալիցիատա վագը Լէմպէրկ շէհրի պիտաեէթ մանքէմէսի՝ Գրագօվիատա, Բօյահալ թէաթրօսունտա իթարա մարիֆէթ էտէն մէշհուր գօմէտիէն Կլինտքիի սէքիզ կիւն մահպուսիյէթէ վէ 1000գուրօն ճէզաեը նագտի իթասընա մահքիւմ էթմիշ տիր։ Մէրգում՝ օեուն էնտասընտա գրասթ օլունան պիր գասխէսինտէ, Պիզմարգըն շու մէշհուր սէօզիւնիւ իլավէ էթմիշ իսի։ «Պիզ, Ալմանլար, Ալլահսան մատա քիմսէյէն գօրգմաեզ։» Հաքիմ պու իպարէնին թէաթրօտա պուլունան Ալման գօնսօլօսունա գարշը պիր հագարէթ սէմէք օլտուղունտան պահէլ, մէրգումը մահքիւմ էթմիշ տիր։ Մ. Կլինտքի խթինաքը տավա էտէճէք տիր։

—Տէպրայտին բօլիս մէէմուրլարը՝ Եօհան Նակկի խմինտէ պիր սէրսէրիի տէրտէսթ էթմիշ տիր։

ԻԹԱԼԻԱ.—Բօմատա զարիպ պիր հատիսէ վուգու պուլմուշ տըր։ Պիր ֆըրգա Տարմացիալը Մ. Ժէրօմ խասթախանէսինէ հիւճիւմ իլէ օրանը զապթ էթմիշլէր տիր. իշպու խասթախանէ ագտէմճէ քիլիսա օլտուղը հալտէ, Տարմացիալըլարըն էլլէրինտէ պուլունուեօր իսի իսէ տէ, տախիրէն Բաբանընն պիր էմրի իւզէրինէ ծնրատան ալընըպ խասթախանէյէ թէպտիլ օլունարագ Ֆրուսթլարա թէսլիմ օլունմուշ իսի։

Աւսթրիա իմբէրաթօրը տախի պուէ պապտէ Բաբա իլէ հէմֆիքեար իսի։ Տարմացիալըլար Բաբանընն էմրինին պիտաեէթինտէն պէրու ուշմա ամա օլան պիր թէէսիսին պիր գաչ Ֆըրվաթա վէրիլմէսի՝ տօղրու տէյիլ տիր խոտաասընտա տըրլար։ Տարմացիալըլար պու քիլիսանընն Պէչինճի Նիգօլա զէմանընտան պէրի պագը օլտուղու վէ օ վագրթատան պէրու Սլավ վէ Իլլիրիալըլարը էլլինտէ պուլունտուղը իտոտիսընա տըրլար։ Շու հալտէ Տարմացիալըլար՝ Ս. Ժէրօմ խասթախանէսի գօյէժի Ֆըրվաթ միւտիրինին բրօթէսթօսընա գուլագ ասմահուպ պինաեը ճէպրէն զապթ էթմիշլէր տիր։ Աւսթրիա մասլահաթկիւղարը՝ իշպու մուամէլէի ճէպրիեէտէն տօլաեը, Իթալիա հիւքիւմէթինէ շիքեաեէթ էթմիշ տիր։ Լաքին Իթալիա՝ պու մէսէլէտէ գավանինը մէվզուա իդթիղասընտան օլտուղը իւզրէ, Իթալիա տախիլինտէ պուլընան միւսսէսաթը էճնէպիյէնին թէվսիի ինթիգալը վէ սոնը թէպտիսլաթը իչին զէմանընտա հիւքիւմէթտէն պիր միւսասէնամէ թալեպ իթմէք լազըմ կէլէճէեինի վէ հալ պուքի իշպու գախտէեէ բիաեեէ օլունմասը՝ էտտուղընը պէեանլէ Բաբանընն հիւքիւմէթ թէպտիլ էթմէտէն գատիմ պիր քիլիսաեը՝ խասթախանէ չէքլինէ վաղ էթմէսի՝ մուղաեիրը ուսուլ տըր սէմիշ տիր։ Հիւքիւմէթ՝ Տարմացիալըլարըն ահվալընը թագպին վէ պունլարա միւսասէտ էտէն մէէմուրընը հիւքիւմէթի տէ թէքքիր էթմիշ տիր։

ՍԲԱՆԵՍ. ԽԱՐԻՃԻՑԵԼ Նազրըը իլէ Ս. Սէպաթիէնտէ միւլագաթ իսի։ Պիր կաղէթաճընընը՝ Ինկիլիզ պահրիյէ մանօվրալարը էնտասընտա Ինկիլիզ թօրբիլէօրլէրինին պիրի թարաֆընտան Սբանեալ խթիհքեամաթընա թօրբիլ աթըլտըղընին սալը օլուպ օլմատընը-նա տաիր էթտիեի սիւալէ նազրը միւշարիէյ չէօյէ ճէվապ վէրմիշ տիր։

«Պու պապտէ խուսուսի թէէկրաֆը թէէեիսա իսէր հիչ պիր խապէրէ տէմրէս օլամատը։ Վուգուսաթ կազէթալար թարաֆընտան միւքէրրէրէն նէէր օլունտու, Ինկիլիզլէր՝ Ալճէսիրա քէօրֆէզինտէ իճրա իթտիքլրի մանօվրալար էնտասընտա Սբանեալ հուգուզընը մուհաֆաղէէ օ դատար բիաեէթ կէօսթէրմէտիքլէրինտէն պու տա մէէմուլ օլունապիլիր»։

ԱՄԷՐԻԳԱ.— Ամէրիգատա թաթիլը իչթիղալ իտէն ամէլէ՝ մագատալարընա վասլ օլմաեաճաղլար տըր թէքալիֆը էճտիտէի գապուլ իթմէք չէօյէ տուրուն, չիմտի չէլիք սէնտիգասը չէրաեէթը սապրգա ասքիսմընա թէվֆիգան, պու ամէլէի իշլէթմէէ պիլէ ըրզա կէօսթէրմէօր։ Զէլիք սէնտիգասը եավաշ եավաշ ֆապրիգալարընը թէատրիք օլունան եէէն ամէլէ իլէ իշլէթմէէ պաշլամըշ տըր։

—Բէնճիրէ ճամը ամէլէսի՝ իթթիհատ ըէիսի Մ. Շվապա պագը թէքքալիֆի միւթէղամմին պիր լաեիհա կէօնտերմիշլէր իսէ տէ, Մ. Շվապ ամէլէ իլէ ուեուշմադա հիւմը ըրզա կէօսթէրմէեօր։

ԹԱՀԹԷԼ ՊԱՀՐ ԹՕՐԲԻՏՕ.—Օգոստոս 30տա Շէրպուրկ թէրսխանէլերինտէ միւհէնտիս Լապէօֆին բլանը իւզրէ եաբըլմասը մուդարրէր օլան տէօրթ թահթէլպահր թօրբիտօտան «էսքատոն» նամ իւչինճի թօրբիտոտախի սուեա էնտիրիլմիշ տիր։ «Սիրէն» վէ «Թրիթօն» նամ պիրինճի վէ իքինճի թօրբիտօլարըն թէճհիզաթը իսթիքմալ օլունմագ իւզրէ տիր։ Տէօրտինճի թօրբիտօնըն ինչաեթրտա գարիպէն խիթամ պուլաճագ տըր, պունլար «Նարվալ» նամ թահթէլպահր թօրբիտոտ ուսուլինտէ իսէտ, պու ուսուսլ խայը թէպտիլ վէ թագիր էտիլմիշ տիր։ Պունլարըն «Նարվալ» վաթօրընա թէֆիէվիւգը՝ սուեա պահմագ իչին «Նարվալընը» միւհթաճ օլտուղը միւատէթտէն իւչ տէֆա տահա ազ զէմանտա սուեա տալմալարը տըր։

ՖՐԱՆՍԱՆԸՆ Արտէն էհալէթի մէպուսը Մ. Բօլէն Ֆրանսա պաշ վէքիլի Մ. Վալտէք Բուսօեա աթիիդղիբ մէքթուպը իրսալ իթմիշ տիր։

«Մէէլիսը մէպուսանընը ագաը իճթիմար էտնասընտա Ֆրանսա սէնաեինտէ հիւքիմֆէրմա օլան թահթիլի իշթիղալաթընը էսպապընա տաիր հիւքիւմէթէն իսթիճվապաթտա պուլունաճաղը։ Պու հալ ամէլէտէն զըսմը ազամընընը զարարտատէ օլմասընա սէպէպ օլտուղը հալտէ, պէօյէ միւհիմ պիր մէսէլէնին հալը վէ իշթիլերին հուգուգունընն մուհաֆաղասը իչին հիւքիւմէթին նէ եօլտա թէտապիր իթթիխազ իտէճէեինի պիլմէք հէր հալտէ հարիզի էհէմմիյէթի տիր։»

ՍԲԱՆԵՍ. պահրիյէ նազրը՝ սէվգիլին էսպապը միւտաֆասընը թէֆթիշ իտէրէք, Մատրիտ ավանի էթմիշ վէ պու խուսուսա պիր միւագաթ էտնասընտա չու թաֆսիլաթը վէրմիշ տիր. «Իսթիհքեամաթ մասլուպա մութապագ հալտէ իսէ տէ, թօրպարճա նօգասանը պուլունտուղունտան պու թօրպարընն աճէլէ իլէ թէտարիքի մութլագա լազըմ տըր, պու խուսուս իսթիքմալ օլունուր իսէ օ վագրթի սահիլէրիմիզ խարիճտէն վուգու պուլաճագ հիւճումա գարշը մուգավէմէթ իսէպիլիր. հալ պու քի Սբանեա ատալարը սեվգիրի բէք մունթատաղ սուրէթտէ էսպապը միւտաֆատէ մալիք օլմասը գէրպապը կիպի՝ պունլարընն խայը մուհիմմաթա տա լիւզումը վար տըր։ Էկէր Սբանեա էլճէգիրէեի ճիպրալթար գատար գավի սուրէթտէ թահքիմէ միւհէյեա օլսա, օ վագրթի Ինկիլիզլերին ճիպրալթարտաքի մէպլէքի Սբանեա իչուն մուճիպը էնտիչէ օլմազ։

—Ագիրիգատա վագը Անկօլա վէ Տէպէէրեսէ հուտուտընա տաիր Բօրթուգալիա կէզլի Ինկիլիզ հիւքիւմէթլէրի պէյնինտէքի իսթիլաֆ հալլ օլունմուշ տըր։

—Եունանիստան զրալը Բարիզէն Համպուրկա կիթմիշ տիր։

ՃԷՋԱԻՐ պէլէտիյէ բէիսը ճէֆտիտի Մ. Բօսթէն անթիմիւիթ վէ Եահուտի թարաֆտարանը պէյնինտէ սուչ ագաը իչուն պիր հաքմ հէյէթի թաեին էթմիշ իսի։ Պու տէֆա Մ. Տրիմոն՝ պաշ վէքիլ Մ. Վալտէք Բուսուսէն եազտըը պիր մէքթուպա Ճէզաեիր պէլէտիյէ բէիսինին պու եօլտա պիր հաքմ թաեինի իլէ, իթթիհամը ումմիյէեի մէնտ նէ տէրէճէ սէլահիյէթտար օլտուղընա տաիր, բարամէնթօնը իլգ քիշաաընտա սիւալէր իրատ էտճէճէեինի պէեան էթմիշ տիր։

ՄԱՆԶՈՒՐԻԱ. ահվալընա տաիր Խարբինտէն Բէթրպուրկա կէօնտերիլէն պագը մալիմաթա նազարէն, եէրլի Զինլիլէր՝ օրատան միւֆարագաթ վէ Սուենկարի սէվահիլինտէ պուլունան Զինլիլէր տախի հիճրէթ վէ էշգրեաեի թաազրպ իթմէք իչին կէօնտէրիլէն Գազագլար իսէ, Զինլիլէրէ նատիրէն թէսատիֆ էթմէքտէ իմիշլեր. հաղրգաթտա իսէ Մանչուրիա եէրլիլէրի՝ Բուսլարընն թաազրպաթընա հէտզ էճրաատան գօրգտուգլարը իչուն, գաֆիլէ պէ գաֆիլէ Մանկոլիաեէ հիճրէթ էթմէքտէ վէ թէքմիլ Մանչուրիաեը Բուսիատան կէլէճէք մուհաճիրլէրին իսքանը իչուն թէրք էթմէքտէ տիրլէր։

Զինտէն Կալկաթտա ավտէթ իտէն Մ. Պիլ նամ պիր Ինկիլիզ քէշտիսի իլէ միւլագաթ իտէն պիր կաղէթաճընա տէմիշ տիր քի. հէր նէ գատար Եվրօպա հիւքիւմէթլէրի խարիճտէն մուհիմմաթ վէ ալաթը հարպիէէնին Զինէ իտիալընը մէնն իթթիշլեր իսէտ, Զի Ֆուտա վէ Զինին սարը գըսմլարընտա պէօհիւք իսլիհա ֆապրիգալարը մէվճուտ տըր։ Պունլար հէր զէման իշլէմէքտէ օլտուգլարը կիպի, սուրէթը իմալարընա պիրազ տահա իհթիմամ վէ տիգգաթ իթթէլէր, հէր նէվի Եվրօպա սիլահլարընը միւքէմմէլ սուրէթտէ իտալա միւթթէտիր օլաճագ-լարընտան, մէնհունիեէթը վագբանընն էհէմմիեէթի օլմաեաճագ տըր։ Զինլիլեր պու կիւն Եվրօպա ուսուլի պէօեիւք վէ մաքնալար իլէ միւթէհարիք թօրլար իմալընտա բէք մահիր տիրլեր։ Զին օրտուլարը տախի թէնսիգ օլունաճաղընտան, էֆրատ մէկանընտա պուլունան իսթիեար վէ մաւլուէրին ելերինէ Զինին էն ճէնկեավէր գապլէսի օլան Հունան էհալիսինտէն ենէն միւրեթթէպաթ թանդիմ օլընաճագ տըր։ Զին ասաքիր վէ զապրթանընը թանիմ էթմէք իչուն տախի օրտուլարտա իւչ Ալման վէ պիր խայը Ճաքոնիայը մուալլիմէր պուլունմագտա տըր։

ԻՍՏԷԻ ԶԻԵԱՐԷԹ.— Բուսանիա մէքտէթիալը ալիյէսի չակիրտանը Աթինա մէքտէթիալի չակիրտաանընա խաստէ զիեարէթ իթմէք իչուն, պու սէնէ զարֆընտա Աթինտաեէ վիրուսլէրինտէ՝ մութանթան վէ չաշաալը պիր սուրէթտէ իսթիգպալ օլունմաճաղլար տըր։

ԲԻՐԷԱ. լիմանընտա Բուսիա հիւքիւմէթի թարաֆընտան պիր մէվզուի պահրի թէէսիս օլունմաճը շահի օլմուշ իսէ տէ, Եունան հիւքիւմէթի թէքզիպ էթմիշ տիր։

«ՏԱՐԻՈՒՍ» վաթօրըյա Կալկաթտան պիր խայը Հինտլիին Աւսթրալիանը Մէլպուրն շէհրինէ մուվասէլէթէրինտէ՝ Աւսթրալիա պաշ վէքիլի՝ մէզքիր մուհաճիրլէրին Ինկիլիզ թէպտարընտան պուլունմասրգլարը հալտէ՝ շէհրէ տուխուլէրինի մէն իթմէէրինի էմր էյլէմիշ տիր։ Աւսթրալիա պաշ վէքիլինին պու էմրինտէն մագատտը՝ հիւքիւմէթը մէղթիւրէեէ էճնէպիլերին մուհաճիրլերինի թահտտա իթմէք ուշուն, թահթը միւզաքէրէեէ գօնդլան նիրամմանէն միւզաքէրէսի էտնասընտա մուհաճիրլերին իթթրաֆ մէրթէպէ չղալմասընը արզու էթմէտիքլերինէն նէչէթ իթմիշ տիր։

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Բիւսումաթ էմանէթը ճէլիլէսի միւսթէշար մուավինլերինտէն սէատ. Ֆօն Տօֆէլ էֆ. վէ Լըզա պէյ էֆ. հաղրաթընա թէրթիպան բիւթպէի Ուլէա սընթը եվէլեի.

Բուսմաթը հասէնէսինէ մէպնի խաղինէի ճէլիլէ պէյթ իւլ մալ խարէսի մուխալէֆաթ զըսմը միւմէյիզի սէատ. Ապտուլլահ էֆ.եէ թէրթիան Ուլէա սընթը սանիսի բիւթպէլերի թէվֆիհ պուլմուշ տըր.

Պաղը Ալի խթիշարէ օտասը մուավինլիենտէ Գօրֆու պաշ շէհպէնտէրի սէատ. Սուպհի պէյ էֆ. հաղրէթլերի.

Գօրֆու պաշ շէհպէնտերլիենտէ Պաղը Ալի խթիշարէ օտասը մուավինլէրինտէն սէատ. Էտհէմ պէյ էֆ. թաեին պուլմուշ տըր։

ՆԸԹԱՆ

Մէէմուրէն Գալէաի Սուլթանիյէտ պուլունան եավէրանը շէհրիեարիտէն թօքսի միլիվասը սէատ. Շաքիր բաշաեէ պիրինճի բիւթպէտէն Մէճիտի.

Թօքսանէի Ամիրէ սիվանը հարպը տահմիսի աղասընտան միրալայ իզզ. Սիւլէյման պէեէ իքինճի բիւթպէտէն Օսմանի.

Իգատամ ու զայրէթլերինէ մէպնի, իքինճի Օրտուի Հիւմաեունա մէնսուպ նըզամիյէ տէօրտունճի ֆըրգա գօմանտանը ֆէրիգ սէատ. Ալի Ըզա բաշա հաղրէթլերինէ իքինճի բիւթպէտէն Մէճիտի վէ նըզամիյէ սէքիզինճի լիվա գօմանտանը միւլիվա սէատ. Իսնագ բաշաեէ թէպտիլէն իւչինճի բիւթպէտէն Օսմանի.

Մէսաիի մէմուռհալարընա մէպնի Սէլանիկ խասթախանէսի օրէբաթէօրի ֆերիգ սէատ. Ժագ բաշա հաղրէթլերինէ թէպտիլէն իւչինճի վէ մէքթէպը Հարպիյէէի Շահանէ ֆէէնը էշքեալը ֆէրէա մուալլիմի միրլիվա սէատ. Տանիշ վէ մէքթէպը թըպպիյէէի Շահանէ սէրիրիյաթը տախիլիյէ մուալլիմի միրլիվա սէատ. Ալէքսանտր Զօէրօս բաշալարա թէպտիլէն իքինճի բիւթպէլէրանէն Օսմանի նըշանը զիշանլարը ինսան պուլրուլմուշ տըր։

ՏԱԼԽԻԼԻՅԼ

ՐՈՒԻՍԱՅԻ ՐՈՒՀԱՆԻՑԵԼՆԻՆ ԹԷՊՐԻՏԻԹԱԲԸ ՍԱՏԱԳԱԹ ԶԱԵԱԹԸ.— Ճիւլուսը Հիւմաեունը մէյմէնէթմագրունը Հաղրէթը Բաթիշահիեէ միւսատրֆ օլան բուզը ֆիրուզտա, ճէմաաթը Իսէվիյեէ վէ Մուսէվիյեէ բուէսաի բուհանիյէսինին պրզը թէպրիքաթը սատագաթ զահաթ էլլէմէք իւզրէ, Մապէյնը Հիւմաեունը ճէնապը Միւլուքեանէ ճանիպը ալխինէ ազիմէթ իթթիքլէրի՝ մէսմուը ալիի ճէնապը Շէհրիեարի պուլբուլուգտա, միւշարիէյիհիմ հաղարթընն Հուզուրը Մէալինիւզուրը Շէհինշահիտէ միւսաղ շէրէֆը ալէմպահանսնա նաբիյիյէթլէրի՝ էմր ու ֆէրման պուլբուլմուշ տըր։

Բուէսաի բուհանիյէ թէշրիֆաթը ումմիյէէ նազրը աթուֆէթլու իպրահիմ պէյ էֆէնտի հաղրէթլէրի վէսաթէի իլէ Հուզուրը միւֆէյյիզ իւն նուրը հաղրէթը Բաթիշահիտէ շէրէֆը միւսուլէ նաբիյիյէթլէ պէկկամ օլուգաղ սրբատա Բուսի Բաթրիպի բիւթպէլու իչինճի Եուսուֆ օլտուգլարը ճէկաթ նամընա թանդիմ օլունան արիզէլերի Աթէպէի Ֆէլէքմէրթէպէի ճէնապը Շէհրիեարիէ արզ ու թագտիմ իյլէմիշլեր տիր։

Հուզուրը Միւֆէյեիզ իւն նուրը հաղրէթը Բաթիշահիտէ շէրէֆը միւսուլէ նաբիյիյէթլէ պէկկամ պուլբուլան բուէսաի բուհանիյէէ պէր վէճհը աթի տիր։

Բուսի բաթրիգի բիւթպ. իչինճի Եովաքիմ էֆ. հաղրէթլերի, Էրմէնի բաթրիգի բիւթպ. Օրմանեան, Էրմէնի Գաթօլիք բաթրիգի բիւթ. Իմմանուէլեան էֆէնտիլեր հաղարթը, Պուլկար Էքզարխը, Խախամ պաշը գահմագամը, Սիւրեանի Գաթօլիք վէ Էրմէնի Բրօթէսթան ճէմաաթլարը բուէսաը։ Բուէսաի միւշարիէյհիմ պատէհանսերքեանթիպը հաղրէթը Շէհրիեարի ատթուֆէթլու Թանսին պէյ էֆէնտի հաղրէթլերի իլէ սեր գարինը Հաղրէթը Շէհրիեարի ատթուֆէթլու Հաճի Ալի պէյ էֆէնտի հաղրէթլերինի զիեարէթ իթմիշլեր տիր։

ՃԻԼՈՒՍԸ ՄԷՅՄԷՆԷԹ ՄԷՆՈՒՍԸ հաղրէթը Բաթիշահի հասէպիյէ, Պուխարա Էմիրի հաղրէթլերի Թարաֆընտան Զաթը հաղրէթը Շէհրիեարիէ պիր թէպրիք թէլէկրաֆը քէշիտէ իտիմիշ տիր։

ԷՎԼՕԲԱՏԱ. եուլաֆ ֆիեաթընն թէրագգըսը տէվամ իթմէքտէ տիր։

ԹԱՆՁԻՄ օլունան պիր սթաթիստիգէ նազարէն, կէչէն սէնէ զարֆընտա Աէլանիք վիլայէթի տախիրինտէ 29695 թէվէլլիիւատաթ վէ 18,064 վէֆիեաթ վուգու պուլմուշ տըր։

ՍՈՒՐԻԱ. սահմանագիծ վագը Կազմէ գասապատը վասրթասրյա Եվրոպաեէ քիւսի զէխարը իիրաճաթը վուգու պուլմագտա իսկ տէ, օրատա մուհթաղամ լիման վէ ըրխթըմ վէ իսկէէ պուլունմասըլընտան, նագլիեաթ մեսարիֆինին թախիֆինէ մէտար օլմագ իւզրէ, մէղքիւր գասապատա պիր ըրխթըմ վէ լիման ինչասը վէ ինչասթ մէսարիֆինին օրատա պուլունան գումասալը իսթէեէնդերէ ֆիրութիի իլէ հասըլ օլաճագ էսմանընտան թէտարիքի Շուրաի տէվլէթէճ թէէմմիլ օլունարագ, իճապընին իճրասը՝ Պապը Ալիճ տերատէթի պուլունտուղու խապէր ալընմըշ տըր։

ՕՐՏՈՒԻ Հիմանունլար տարիէլէրինէ ինչա վէ թամիր օլունճագ ասքերի պինալար իչուն, սէնէի հալիկէտէ միրեթթէպ թասսասթատան սարֆընա մէղզունիյէթ վերիլէն մէպալիզէն պագի գնղան բարանը էն մուհիմ ինչասթ վէ թամիրթա հասրլա, իսարէի մասլահաթ օլունմասը լիզումը թամիմէն պիտրիրիտրի միսթալապէր տիր։

ՔՈՍՈՎԱ. Վիլայեթի. — Սէլանիկ վիլայեթինէ վագի օլան էմր մուհիպինճէ՝ չէհրը մէղքիւր բիւսումաթ սարբէսինդէն վէ եավսատ Պանդը Օսմանի չիսպէսինդէն 8,000 լիրա ալունուպ, Քոսովա վիլայեթինին իհթիասճաթը զարուրիյէսինէ սարֆ իտիմէք իւզրէ՝ վիլայեթը մէղքիւրէեէ իրալ իտիլէճէք տիր։

ՀԱՐԻՔ.—Եվէլիսի կիւն Իզմիրտէ Բունթատա վագի վէ Մ. Իսիկօնիսին միթէատրքի օլարը պէչկընտէ-տէն սասթ տէօրթ պուչուք բատտէ-էրինտէ աթէչ զուհուր իտէրէք՝ մէղքիւր պինա քիւլլիէն խարապ օլմուշ տըր։ Խասարաթ 10,000 լիրաեր միւթէճավիզ օլուպ՝ իչպու մէպլաղը դըսմէն սիկուրթա գումանեալարը թէէսիյէ իթմիշլէր տիր։ Թուլումպանը-լարան պիրի պաշընան թէչլիքէլի սուրէթատ էճրինատար օլուպ, իւչ նէֆէր թուլումպանը տախի էթրաֆա սիրաեէթ խէն գըզըլճըմարան խաֆիֆճէ եարալանմըշլար տըր։

ՄԷՐՃԱՆՏԱ. քեան մէքթէպը Ի-տատի միլքինին թէտրիսաթընա սեպտեմբերին պիրինճի կիւնինտէն իթիպարէն պաշլանաճաղը վէ պիրինճի վէ իբթիճի վէ իւչինճիւ սէնէլէրի չակիրտանընին իքմալէ գալան իմթիհանարընա տախի պաշլանտըղը թահգըգ օլունմուշ տըր։

ՊՈՏԷՄՍ. պէշ թանէլաթօլուգ գաերգլարտան տախի մանիֆէսթօ արանըմասը գարար ալթընա ալընտըղընտան, իճապընին օլ վէճճէլէ իճրասը Ռիսումաթ էմանէթինտէն իճապ իսէնիլէրէ թէպլիղ օլունմուշ տըր։

ԻՍՎԷՃՆՈՐՎԷՃ հիւքիմէթինին Տէրսաատէթ մասլահաթկիւսարը՝ տիւն Պապը Ալիսէ կէլէրէք, խարիճիյէ նասրը սէվվէթլու բաշա հազրէթլերի իլէ միւլագատ իթմիշ տիր։

ՏԱՂՍ. ԳԱԼՏԸՐՄԱԳ.— Ատա Բաղարը գաղասընին Հէնտէք հանիյէսինտէ իճրաի չէգավէթ խէն վէ Մէհմէտ օղլու Ահմէտին թահթը ռիհասէթինտէ պուլունան չէթէ՝ Ալի ուսթա նամ պիր չախասին թէլղեսի իլէ իւչ զըղ էվլատրընը թիսիին թարլարընա կիսիմէքտէլէր իքէն, տաղա գալտըրարը կիպի, օն պէշ քիչիտէն միրէքքէպ պիր չէթէ տախի Շէյխ-Հիսէյնի գարիեէսինտէն իքի քիչիեի տաղա գալտըրտըղլարը խապէր ալընմըշ տըր։

Մ. ԲՕԼ Սթէֆանօվիչին անվալը ընէնիյէսի կիսիտիքէէ քէսպը չիտէթ իթմէքտէ օլաուղու վէ վէֆաթը մուհագագ վէ մուգատտէր իտուկի՝ Բարիսէն ճէլպ օլունան մէչհուր վէ միւթէխասսիս Տր. Ալպարան թարաֆընա գարթիյէն պէկան իտիլիեի մաէթթէէսիւֆ իսթիլպար օլունմուշ տըր։

ՕՍՄԱՆԼՂ բասթախանէսի Գալաթա շիպէսի սէր միվէզվէի Տիվրիկլի Խաչիկ Փանոսեան՝ ֆիճէթէն վէֆաթ իթմիշ տիր.

ԱՀՎԱԼԸ ՍԸՀՀԻՅԵԼ.— Վէպա իլէթինտէն համա օլսուն էսէր գալամըղընտան, մալիսմ եէրլերտէ իճրա իտիլմէքտէ օլան ֆէնին թէպսիրթթէն՝ ումուրը սըհհիյէ մէճիսինճէ, տիւնքի կիւն լաղվ իտիլտիկի խապէր ալընմըշ տըր։

—Կէրէք Սթանպօլտա վէ կէրէք Իզմիր վէ Պէյրութ չէհրլէրինտէ վէպանըն չիտէթ քէսպ իտմէմէսի՝ Հիւքիմէթը Սէնիյէճէ իթթիխաղ պույրուլմուշ օլան էսպապը թէհաֆիզսիյեէտէն վէ իքինճի տէրէճէտէ տախի, վէպա տէնիլէն խասթալըղը Հինտիթան թարաֆլարընտան խարիճէ չըգընճա, թէէսիրաթը վէսիսիէսինի վէ միւնիք օլան չիտէթինի զայպ իթիսիկինտէն իլէրի կէլտիեի տօքթ. Սթէզուլիսին «Կազէթ Մէտիքալ Տօրան» նամ ճէրիտէի թըպպլիյէտէ միւնտէրիճ մէգալէսինտէն անլաշըլմըշ տըր։

ԻՄԹԻԱԶԸ Անատօլու տէմիր եօլու չիրքէթինէ իթա պույրուլմուշ օլան Հայտար բաշա ըրխթըմը հագգընտա չիրքէթը մէղքիւրէեէ թանզիմ օլունան նըզամնամէի տահիլինին մէրիյէթինէ նըզամնամէի տահիլինին մէրիյէթինէ Իրատէի Սէնիյէ չէրէֆուտուր պույրուլմուշ վէ թիճարէթ վէ նաֆիա նէզարէթի իլէ գումբանիա պէյնիտէ իմզա վէ թէֆթի մուամէլէսինէ իճրա գըլընմըշ իտուկի անլաշըլմըշ տըր։

ՃԻԼՈՒՍԸ ՀԻՄԱԵՈՒՆԸ Հազրէթը Բատիշահի եէվմը մէսուտընտա Շգօտրատա տախի բարլագ պիր սուրէթատ իճրա իտիլէն չէհրը ահինէ իշթիրաք իթմէք իւզրէ, Գարատաղ Բըրէսի Նիգօլա հազրէթլերի՝ սէր եավէրլերի միրալայ Բօբովիչի չէհրը մէղքիւրէ կէօնտէրտիքլերի վէ ինտա իթթիքլերի պիրինճի բիւթպէտէն Տանիլօ Նըշանը՝ Մուամիլէյհ միրալայ Բօբովիչ եէտի իլէ վալիի վիլայեթ տեվլ. Քեազըմ բաշա հազրէթլերինէ թէսլիմ օլունտուղը Շգօտրատան պիտրիրիլմիշ տիր։

ԻԹԱԼԻԱ. ՍԷՖԻՐԻ. — Իթալիանըն տէրսաատէթ սէֆիրը ճէտտիտ Մարքի Գարպոնարօ տի Մալասբինա հազրէթլերի պու կիւն Եվրոպա գամարըլա չէհրիմիզէ կէլէճէքլերինտէն, Թէչրիֆաթի խարիճիյէ աթուճքէթլու կալիպ պէյ էֆ. հազրէթլերի իլէ սէֆարէթ պաշ թէրճէմանը Մ. Դանճիա խաթիգպալ իչուն տիւնքի կիւն Եվրոպա Թրէնի իլէ Լիտրինէէ կիթմիշլէր տիր։

ՄԸՍԸՐ ՀԱՎԱՏԻՍԻ.— Ասիաթատա վէ Ասուանտա վագը սու խաղինէլէրինին ըէսմը քիւշատընը իճրա իթմիքտէն սոնրա, Խիվը Մըսըր Գէհամէթլու տէվլէթլու Ապպաս Հիլմի բաշա հազրէթլերի՝ կէլէճէք սէնէ Սուանը զիեարէթ իթմէք նիկէթինտէ պուլունտուղունու պէեան էյլէմիշ տիր։

—Մըսըր մէճլիսը նուղզարընը մահը ճարինին Յինտէ վէրտիեի պիր գարար մուճիպինճէ, Խարիճիյէ նէզարէթի՝ Մըսըրտա մուրախասալարը պուլունան օն իքի տէվլէթէ պիր Թահրիրատը ումումիյէ կէօնտէրէրէք 1902 սէնէսի սեպտեմբերին 10ընտան 14ինէ գատար Գահիրէ մէքթէպը Թըպկէսինտէ վէ Խիվ հազրէթլերինին Թահթը հիմաեէլէրինտէ ագտը մուգարրէր օլան մէճլիսը Թըպկիտ հազրը պուլունմագ արզուսընտա պուլունան ատ Թըպկաեէ իհպար իսիլմէսինի իլթիմաս էյլէմիշ տիր։

—Խարթումտա վագի բում օրթոտօքս ճէմաթընա մահասուս պիր քիլիսա ինչա իսիլմէք իւզրէ՝ Սուտան վալիի ումուսի Թարաֆընտան մէղքիւր ճէմաաթա պիր արսա իհտա գըլընմըշ տըր։

—Սուտան վալիսի Ամերիգա վէ Ինկիլթէրա ֆապրիգալարընա վակօնլար վէ լոգոմոթիֆլէր սըգարը էթմիշ տիր։

— Մըսըր Իլանարն պագը Թարաֆլարընտա բամուգ մահուլը Թօրլամաղա պաշլանմըշ տըր։ Պու սէնէքի մահուլ զաեէթ նէֆիս օլուուղընը պիտիրիհոլար։

Գ. ՆԱՐ-ՊԷՑ

ՆՈՐ ԲԱՌԳԻՐՔ

Պառէզ-ըրդ

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ

ՀԱՏՈՐ ԱՌԱՋԻՆ

A - H

ԲԱՐԻԶ. Տէղ 1900. Էջ 1—1060

Այս բառարանը կը գերազանցէ մինչեւ հիմայ հրատարակուած բոլոր գաղ.-հայ. բառգիրքերը ընդարձակութեամբը, պարունակութեամբը, պէսպիսութեամբն ու մանաւանդ ճոխ պատկերներովը, որոնք բոլորովին նորութիւն մըն են մեզ համար։ Գաղղիերէն լեզուին ամբողջ բառերը, նըրբութիւնները, ոճերն ու դարձուածքները մանրամասնօրէն դասաւորուած են, իրենց դիմաց ունենալով հայերէն ընտիր և դիւրամատչելի նշանակութիւններ։ Պատկերները մանաւանդ կատարելապէս կը բացատրեն իրերն ու առարկաները, ղորս գուցէ դժուարութիւն քաշէր ընթերցողը հասկնալու առանց անոնց։ Գրական, գիտական, ճարտարապետական, արուեստական, բժշկական և այլ ամենոր ուրեն բառեր կը պարունակէ այս հոյակապ բառգիրքը՝ որուն բազմավատակ հեղինակին անունը անժխտելի գրական մըն է արդէն գործին կատարելութեան։

Բ. հատորը որ վերջինն է պիտի հրատարակուի ի մօտոյ։

Գին Ա. հատորին 25 ֆր.
» Բ. » 25 »

Կեդրոնատեղին է Ղալաթիա, Սեղբոս Խան, Բիւզանդեան գրատուն։

Գաղ. լեզուին խորապէս հմտանալ փափաքող և մատենադարան ունեցող ամէն անձնատ արժան է որ այս հրաշալի բառարանէն հատ մը ունենայ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ս. Երուսաղիմայ Պատր. Փոխանորդ Տ. Գէորգ Սրբազան Երէցեան, իր մատաուն աշակերտն եղող Տ. Եղիշէ վրդ. Զիլինկիրեանը (*) հետն առնելով, երէկ Ազգ. Հիւանդանոց այցելութիւն մը տալէ զատ, այցելած է նաև Ս. Երուսաղիմայ վանքին ագարակը։ Ցետոյ Պալըգլըի Հայոց գերեզմանատունը երթալով, Ս. Երուսաղիմայ նախորդ Պատր. Փոխանորդ Տ. Սիմէոն Արքպ. Սէֆէրեանի գերեզմանին վրայ հանգուտեան աղօթքներ կարդացեր ու օրհներ են սոյն հանգուցեալ եկեղեցականին յիշատակը։

—Կը լսենք թէ, յառաջիկայ կիրակի օրը Ս. Պատրիարքը Մայր-եկեղեցւոյ մէջ վարդապետական Ծայրագունութեան աստիճան պիտի շնորհէ Պալըքէսէրի և Պանտրմայի առաջնորդական Տեղապահ Տ. Թաթուլ վրդ. Դուրեանի և այլ վարդապետաց։

—Երուանդ էֆ. Գարթաղեան ծառօթ թուագէտը՝ հանգուցեալ Տարաավիշ Գարակէօզեանի տեղ, Տիվրիկի Կալուածոց Հոգաբարձութեան համարակալ կարգուած է։

—Տիարպէքիրի իգական վարժարանի այս տարուան չորս անդրանիկ ընթացաւարտ աշակերտուհիներն են՝ Օր. Պայծառ Խանտամեան, Օր. Երանիկ Խանտամեան, Օր. Զարուհի Գասապան, և Օր. Նուարդ Թեգիճեան, որոնք իրր վարժուհի պիտի պաշտօնավարեն աղջկանց վարժարանին մէջ, ուր արդէն պարբերաբար դասախօսութիւններ ըրած են, իրենց ուսուցչին հսկողութեանը տակ։

—Տ. Տիրայր Վրդ. Բ. Մարգարեան՝ հանդերձեալ է կիրակի օրը՝ Ս. Փրկչեան մատրան մէջ յատուկ Ս. Պատարագ մատուցանել։ Ցետ աւարտման ժամերգութեանց, Ազգ. Հիւանդանոցի ընդհանուր պատասպարէլոյ՝ հայկերոյթ մը պիտի տրուի, որուն ծախքին կէսը պիտի նուիրէ Տ. Տիրայր Վ. Մարգարեան, և միւս կէսը՝ ծանօթ փաստաբան Յակոբ էֆ. Ֆիքրի։

—Խան ժողովը իր երէկի նստին մէջ հետեւեալ խնդիրներով զբաղեցաւ.

Ազգ. Վարչութ. կրկին ժողովոց պաշտօնավարութեան մասին դատական և կրօնական գործոց Բարձ. Նախարարինծանուցագիրը կարդացուեցաւ, և յաջորդ նստին թողուեցաւ այդ մասին հարկ եղած որոշումը տալ, որ տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ չորեքշաբթի.—Մուշէն և շրջակայ գաւառակներէն եկած թեմական գործերու վերաբերեալ գրութիւններն և նամակները նկատողութեան առնելով Ժողովը, Սրբ. Պատրիարքին յանձնարարեց կարեւոր անօրինութիւնները.— Տ. Յակոբ Աչոս Եպիսկ.ի ձանիկի առաջնորդութեան ընտրութիւնը վաւերացուց.—Տիարպէքիրի առաջն. տեղապահ Տ. Եղեկիել Ծ. Վրդ. ընդարձակ տեղեկագիր մը մատուցած էր Ժողովին՝ տեղւոյն թեմական գործոց վիճակին վրայ. Ժողովը գոհունակութիւն յայտնեց Եղեկիել Վրդ.ի բարւոք պաշտօնավարութեան մասին և որոշեց հրահանգ տալ առաջնորդական ընտրութեան.—Այնթապի առաջնորդարանի գործոց մասին եկած գրութիւնները Ժողովական Վսեմ. Իլիաս էֆ.ի յանձնեց ուսումնասիրելու և կարեւորը առաջարկելու համար.—Խարբերդի նախորդ առաջնորդ Տ. Պետրոս Վրդ. իր անցեալ պաշտօնավարութեան մասին գիր մը ղրկած ըլլալով, Ժողովը կարդաց և վերահասու եղաւ պարունակութեան։ Պիթլիսէն Ասորիներու Հայ. Եկեղեցւոյ որդեգրուելու մասին եկած գիրերն նկատողութեան առաւ և որոշեց հարկ եղած հրահանգը տալ առաջնորդարանին.—Տ. Ամբրոսիոս Վրդ. Ռուբինեանի հաշուական խնդրոյն մասին Ս. Պատրիարքը տեղեկագիր մը ներկայացուց Ժողովին, որոյ եզրակացութիւնը և Ս. Նախագահին կարգադրութիւնը ընդունեց գոհունակութեամբ.—Ազգ. Վարչութեան կողմէ իր անդամակիցներէն Ասասեան Մկրտիչ էֆ.ի յանձնարարեալ դատերու նկատմամբ եղած հրատարակութիւն մը Ժողովը սխալ տեղեկութեանց արդիւնք նկատեց և գոհունակութիւն յայտնեց Ասասեան էֆ.ի այն ջանքերը համար զորս ի գործ դրած է անձնուիրաբար մինչեւ ցարդ՝ իրեն յանձնուած դատերու պաշտպանութեան մասին, և որոշեց որ միանգամայն գրաւորապէս հաղորդուի իրեն վարչութեան գոհունակութիւնը։

—Տնուս. Խորհուրդը իր երէկի նըստին մէջ հետեւեալներով զբաղեցաւ.

Նուագածու Թագւոր Գրիգորեանի կասկային խնդրոյն ուսումնասիրութիւնը։ Խորհրդոյ քարտուղարութեան կողմէ, ըստ յանձնարարութեան, կատարուած և արդիւնքը ներկայացուած ըլլալով Խորհրդոյ, որոշուեցաւ ըստ ուսումնասիրութեան հարկ եղածը տեղեկագրել Ազգ. Վարչութեան.—Փաստագաւեան էֆ.ի յարուցած պահանջքի խնդրոյն վրայ պէտք եղած խորհրդակցութիւնը կատարելու համար, Ուսումն. Խորհրդոյ կողմէ Հրանտ Ասատուր էֆ. պատուիրակ կարգուած ըլլալով, ըստ հրաւիրանաց ներկայացաւ Տնուս. Խորհրդոյ, և յետ խորհրդակցութեան խնդրոյն կարգադրութիւնը թողուեցաւ յառաջիկայ նստին.—Խորհուրդը՝ Մայր եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդոյ մէկ յայտագրէն, ինչպէս նաև Դուս-Գարուի դրսի Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետին՝ որ ներկայացած էր ըստ հրաւիրանաց, տուած տեղեկութիւններէն հասու ըլլալով որ հոգեւոր Պէղճեան ամիրայի կտակաւ սահմանեալ կտակարաժիները ամբողջապէս վճարուած են Դուս-գարուի դրսի Թաղային ընտրելին, փակեալ նկատեց այս մասին երկու Թաղ. Խորհրդոյ միջեւ ծագած խնդիրը.—Ռաղ. Ժողովոյ կողմէ եղած յանձնարարութեան վրայ, Խորհուրդը իր հրաժարեալ երկու անդամակիցներուն տեղ ընտրելի նշանակեց Վահան էֆ. Սուրէնեան և Միհրան էֆ. Շերիմեան եւ որոշեց յայտագրել Ռաղ. Ժողովոյ՝ ի հաստատութիւն։

Խորհուրդը զբաղեցաւ նաեւ կատակային և հաշուական խնդիրներով։

—Եէնի Գարուի աղգ. վարժարանին ուսուցչական մարմինն ալ կազմուած է հետեւեալ կերպով.

Տեարք՝ Գրիգոր Գուլումեան՝ տեսուչ, Նշան Աղարեան՝ ուսուցիչ օսմ. լեզուի, Ֆռանկիլ Պագրճեան՝ ուսուցիչ չափական գիտութեանց, Վահրամ Արծրունի՝ ուսուցիչ հայ. լեզուի, Յարութիւն Գուլումեան՝ ուսուցիչ ֆրանսերէն լեզուի, Արիստակէս Սարգիսեան՝ ուսուցիչ պատմութեան և աշխարհագրութեան, Նաղարէթ Եաղմաճեան՝ ուսուցիչ կրօնի և օգն. դասուց։ Օրիորդք՝ Մաքսիմ Փափազեան՝ ընդհ. դաստիարակուհի, Անտիկ Կոտանեան՝ վարժուհի ձեւագործի և ձեւագիտութեան, Փեփրոնի Թագւորեան՝ վարիչ մանկապարտէզի, Անտիկ Դարակէօզեան՝ օգնական մանկապարտէզի։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

ԱԳՇԱՄԻ ԹԷԼԷԿՐԱՖԵԱՐ

ԼՕՆՏՐԱ, 22 օգոստ.— Լօրտ Քիչնէրին Բրէթօրիատան քէշլեէ էյլէտիեի թէլէկրաֆնամէտէ օգոստոսը 26ընտան պէրի՝ Պօէրլէրտէն 19 քիչի թէլէֆ, 3 քիչի մէճրուհ, 212 քիչի էսիր վէ 127 քիչի տէ թէսլիմ օլաուղը վէ 194 թիւֆէնք, 25760 ֆիշէնք, 144 արապա, 1700 պարկիր, 7500 հայվանաթ վէ պիր չօղ լէվազիմ իղթինամ օլունմասը պիտիրիլիւօր։

—(Բէսմի) Օգոստոսին 28ինէ վուգու պուլան մուհարեպէէ Ինկիլիզէրտէն 4 քիչի թէլէֆ, 12 քիչի մէճրուհ օլմուշլար տըր։

—Պօէր գօմանտանլարընտան օլուպ էլեէվմ Լօնտրատա պուլունան Գրօս՝ Թրանսվալտագի Ինկիլիզէրէ իհանէթինտէն տօլաեը իթհամ իտիլմիշ տիր։ Գրօս՝ պու իթհամը ապէս օլաուղունը պէեան իթմիշ տիր։ Պու պապատէքի տավա՝ կէլէճէք հաֆթաեա թէէսիր օլունմուշ տըր։

ԲԱՐԻՍ,—Զար վէ Զարիճա հազարաթընը Ֆրանսաեա վուգու պուլաճագ զիեարէթլերի հագգընտա թանզիմ իտիլէն բէսմի բրօկրամտա, Բարիզի զիեարէթ իտէճէքլերինէ տարր պիր գայա վէ իչարէթ եօգ տըր։ Մուշարիլէյհիմա հազարաթը՝ սեպտեմբերին 19ընտա եալընըզ Բէյմս չէհրինի զիեարէթ իտէճէքլէր տիր։

—Պու կիւն ագտը իմթիմա խէն մէճլիսը վիւքէլաուա Զար հազրէթլերինին Ֆրանսա սէեահաթը իլէ Տիւնքէրք պահրիյէ բէսմը կէչիմինին վէ Բէյմս մանէօվրալարը բէսիսի հիւքիմէթ Մ. Լուպէ իլէ հէյեեթը վիւքէլաճա յուլիս այընտան պէրու գարարլաշտըրըլմըշ օլաուղու թէէսագդուգ իթմիշ տիր։

ԿՄՕՆՏԷՆ.—Տիւգ տը Դրմպէրլանտըն մախտումը Բրէնս Դրիսթիան վէֆաթ իթմիշ տիր։

ԲՕՑՏԱՄ.—Բրէնս ճօն միվաբլէթ խէրէք, սթասիօնտա չէհր գօմանտանը վէ բօլիս միտիրի թարաֆընտան գրաւորապէս հաղորդուի իրեն վարչութեան գոհունակութիւնը։

—Տնուս. Խորհուրդը իր երէկի նըստին մէջ հետեւեալներով զբաղեցաւ.

Նուագածու Թագւոր Գրիգորեանի կասկային խնդրոյն ուսումնասիրութիւնը։ Խորհրդոյ քարտուղարութեան կողմէ, ըստ յանձնարարութեան, կատարուած և արդիւնքը ներկայացուած ըլլալով Խորհրդոյ, որոշուեցաւ ըստ ուսումնասիրութեան հարկ եղածը տեղեկագրել Ազգ. Վարչութեան.—Փաստագաւեան էֆ.ի յարուցած պահանջքի խնդրոյն վրայ պէտք եղած խորհրդակցութիւնը կատարելու համար, Ուսումն. Խորհրդոյ կողմէ Հրանտ Ասատուր էֆ. պատուիրակ կարգուած ըլլալով, ըստ հրաւիրանաց ներկայացաւ Տնուս. Խորհրդոյ, և յետ խորհրդակցութեան խնդրոյն կարգադրութիւնը թողուեցաւ յառաջիկայ նստին.—Խորհուրդը՝ Մայր եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդոյ մէկ յայտագրէն, ինչպէս նաև Դուս-Գարուի դրսի Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետին՝ որ ներկայացած էր ըստ հրաւիրանաց, տուած տեղեկութիւններէն հասու ըլլալով որ հոգեւոր Պէղճեան ամիրայի կտակաւ սահմանեալ կտակարաժիները ամբողջապէս վճարուած են Դուս-գարուի դրսի Թաղային ընտրելին, փակեալ նկատեց այս մասին երկու Թաղ. Խորհրդոյ միջեւ ծագած խնդիրը.—Ռաղ. Ժողովոյ կողմէ եղած յանձնարարութեան վրայ, Խորհուրդը իր հրաժարեալ երկու անդամակիցներուն տեղ ընտրելի նշանակեց Վահան էֆ. Սուրէնեան և Միհրան էֆ. Շերիմեան եւ որոշեց յայտագրել Ռաղ. Ժողովոյ՝ ի հաստատութիւն։

Խորհուրդը զբաղեցաւ նաեւ կատակային և հաշուական խնդիրներով։

—Եէնի Գարուի աղգ. վարժարանին ուսուցչական մարմինն ալ կազմուած է հետեւեալ կերպով.

Տեարք՝ Գրիգոր Գուլումեան՝ տեսուչ, Նշան Աղարեան՝ ուսուցիչ օսմ. լեզուի, Ֆռանկիլ Պագրճեան՝ ուսուցիչ չափական գիտութեանց, Վահրամ Արծրունի՝ ուսուցիչ հայ. լեզուի, Յարութիւն Գուլումեան՝ ուսուցիչ ֆրանսերէն լեզուի, Արիստակէս Սարգիսեան՝ ուսուցիչ պատմութեան և աշխարհագրութեան, Նաղարէթ Եաղմաճեան՝ ուսուցիչ կրօնի և օգն. դասուց։ Օրիորդք՝ Մաքսիմ Փափազեան՝ ընդհ. դաստիարակուհի, Անտիկ Կոտանեան՝ վարժուհի ձեւագործի և ձեւագիտութեան, Փեփրոնի Թագւորեան՝ վարիչ մանկապարտէզի, Անտիկ Դարակէօզեան՝ օգնական մանկապարտէզի։

ֆընտան իսթիգպալ օլունմուշ վէ տօղրուճա իգամէթկահրնա իսալ իտիլմիշ տիր։ Իմբէրաթոր հազրէթլերի՝ միւշարիլէյհի եարը գապուլ իսէճէք տիր։

ԳՕԲԷՆՀԱԿ.— Զար հազրէթլերի սեպտեմբերին 10 ընտա Տանիկէ միւթէվէճճիհէն հարքէթ իսէճէք տիր։

—Բուսիա ումուրը խարիճիյէ նազըրընը կէլէճէք ճիւմա իրթէսի կիւնի Գօքէնհակա միվաբլէթինէ ինթիզար օլունուիօր։

ԼԻՎԸՐՊՈՒԼ.— Բամուգ բիացաը ճիւզի թէկէզզիւլ իթմիշ տիր։

ՊԵՐԼԻՆ.—Ավստանա ըրէնսի հազրէթլերի Բէլգիկէ միվաբլէթ իթմիշ տիր։ Միւշարիլէյհ իմբէրաթոր հազրէթլերի իլէ Զար հազրէթլերինին Տանիճիկտ վուգու պուլաճագ միւլագաթընտա հազըր պուլունաճագ տըր։

ԿԵՃԷՔԻ ԹԷԼԷԿՐԱՖԼԱՐ

ԲԱՐԻԶ, 4 Սեպտ.—Զար վէ Զարիճա հազարաթը մահը հալին 18 ինտէ Տիւնքէրքէ միվաբլէթ իսէճէքլէր տիր։ Շիմանէկ գատար օլան բրօկրամտա Բարիզի զիեարէթ իսէճէքլէրինէ տարր հիչ պիր պահս եօգ տըր։

—Վաշինկթընտան պա թէլէկրաֆ իշար օլունտուղունա նազարէն, վէնէզուէլլա վէ Գօլոմպիա մուհարեպէսինէ նէֆթիեէ վերիլմէսի իչուն բրիսը ճիւմհուր Մ. Մաք Քինլի միւտահէլէ իսէճէք տիր։

ԼՕՆՏՐԱ.—Լօրտ Քիչնէրին պէեանանամէսինէ ճէվապէն Ժէնէրալ Տէվէթ՝ պիր պէեանանամէ նէշր իսէրէք, սեպտեմբերին 15 ինտէն սոնրա Ինկիլիզ մէվզուֆիներինի գուրշունա թուֆանգընը իսպար իթմիշ տիր։

ԲԱՐԻԶ ՊՕՐՍԱՍԸ

ՊՈՒ ԿԻՃԷՔԻ

Սեպտեմբեր 4, 1901

Ֆրանսազ էսհամը	101.95
Ռէյտի	308
Գօնսօլիտ.	24.70
Շըմէնտրֆէր	101.
Պանգ. Օթման	520
Թրանսվալ	84.

ՏՕՔԹՕՐ ԳՕՍԹԱՔԻ ՔԻԼԱՑՏԻՆԻ

Բարիսաէ իքմալը թահսիլ էթմիշ վէ Եվրոպանէն էն մէշհուր խասթախանէլէրինտէ ամէլիյաթի կէօրէրէք, օն եէտի սէնէ տախի իճրաի թըպպապէթլէ քէսպը վուգուճ էյլէմիշ տիր։

Թապիպը մուամիլէյհ կէօսիւս վէ միսէ իլէթլէրինի եանի նէզլէի սասրիյէեի, նէֆէս սարլըզընը, ագ ճիեէր ուճուսնէթլէրինի խուսուսիյէ վէրէմ խասթէլիեինի, իսթիհարլարտա միւզմին էօքսիրիւք վէ տամարլարին թէասլուզ իթմէսինի, էմրաղը գալպիյէեի, հազմազընը, ինգբպագը, միւզմին իսհալը, միսէ ալրըսընը, միսէ կէնիշլէնմէսինի, գանլը պասուրը, գարընտա սու օլմասընը, գարաճիեէր խասթալըգլարընը, խորարտա չէքէր վէ եուսուրթա ագը պուլունմասընը, էմրաղը միքրօպիսիեէի վէ գան խասթալըգլարընը վէ չօճուգ խասթալըգլարընը՝ հէր նէվի թէրագգիսատթը ֆէնինիյէ մուճիպինճէ էն սօն ուսուլը թըպպի վէճճէլէ թէտավի էյլէր։

Թապիպը մուամիլէյհ՝ տէօթ սէնէ պիր միւտտէթ զարֆընտա վասի պիր ֆէնէկի խասթախանէսի սէր թըպպապէթինտէ պուլունարագ, պու էսնատէ խուսուսի թէտավի էյլէսիեի խասթալարտան մասատա, ֆէնէկիեէ վէ պէլ սօղուգլուղունա միւպէյլա օլմուշ տէօրթ պին գատար էշխասը թէտավի էյլէսիեի ճիէթէլ, պու իլլէթլէրին թէտավիսի խուսուսընտա ֆէվգէլատէ մէհարէթ քէսպ էյլէմիշ օլաուղունտան, էրքէք վէ գատընլարտա եէնի վէ էսկի ֆէնէկիեի վէ պէլ սօղուգլուղունա վէ անլէրէն հասըլ օլան սէս զըսըգլըղընը վէ եարալարը վէ տէրի ուֆուսնէթլէրինի վէ իտարտ տարլըղընը վէ իլթիհապը մէսանէեի վէ վէզաիֆը թէնասիլիյէեի իճրասընտա նօգսանիյէթի սուբէթը միւքէմմէլէէտ վէ թէճարիպը միւթեատիսէսինի ֆէթերագգիյատթը ֆէնինիյէ իլէ պիրլէշտիրէք աղ էման զարֆընտա թէտավի էյլէր։

Տէր Սլիյեէտ հէր հանկը թապիպ իլէ խթէնիլուբտա գօնսիլթօ օլունապիտիի կիպի, Եվրոպանէն էն մէշհուր ամբպպասը իլէ տախի պիլ մուխասէրէ գօնսիլթօ իճրա օլունուր։

Վիլաեաթը Շահանշահէն թարիրէն միւրաճաաթ իսէճէք զէվաթընը՝ օրատաքի թապիպին պիր բաբրունը եախուտ մուֆասալ պիր թարիֆնամէ կէօնտէրմէլէրի էլզէմ տիր։

Բազարտան մատատա, հէր կիւն սասթ տէօրթէ գատար, Գումգապուտա Զիֆթէ Կէլինլէր ճատտէսինտէ 13 նիւմէրօլու խանէտէ, սասթ պէշտէն սէքիզէ գատար Սիրքէճիտէ Պապը Ալի ճատտէսինտէ Թիւրքիյէ էճզախանէսինտէ։ Սասթ տօղուզտան օն պիրէ գատար Սուլթան Պայազիտտէ, Օգճիլար պաշընտա Սինէմիան էֆ. Նին Պաեաղիա էճզախանէսինտէ խասթէկեանը գապուլ էյլէր։ Ֆագըր օլանլար ասլը կինէրի մէճճանէն մուաեէնէ օլունուր։ Կէտիք Բաշա եօգուշնտա Լիդոր Մէրթիի էֆ.նին էճզախանէսինտէն հէր հանկի սասթ խթէնիլիրսէ, թապիպը մուամիլէյհ ճէլպ օլունապիլէճէքտիր։

ՍԱՐԱՖԻՅԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. Ռումի տիւն ագչ. գաբ.	26—27
» » » էն եուքսէք	26—27
» » » էն աշաղը	26—21
Բուսմէլի չըմէնտֆէրի ագչէ գընտ.	101—25
» » էն եուքսէք	99—87
» » էն աշաղը	102—62

ՊԱՆԳԱ. ԱԳԱՍԻՕՆԼԱՐԸ

Բէյժի ագսիոնը Օս. լիր.	13—10
Սիկարէթ Ա.	—88
» Բ.	—45
Թրամվայ	5—80
Ժուխանա	1—65
Օպլիկասիոն Թրամվայ	478—
Ասիւրանս	3—95
Դրէտի ժէնէրալ	0—10
Սօսիէթէ Օթոման Ինկ. լիր.	0—12
Լօրիօտ	56—
Պանդ Նասիոնալ տը Կրէդ	408—
Թրանսվասալ	83—
Բըխթըմ թանվիլիթը	461—
Դրէտի ֆոնսիէ էժիբսիէն	264—
Անատօլը չըմ ագսիոնը	9—25

ԱԳՃԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹը

Օսմ. լիրասը 100 ղչ. տան	ղչ. բր.
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարդը	108—04
Մէթալիք	99—10
Ինկիլիզ լիրասը	110—01
Ֆրանսազ ալթունը	87—19
Բօլ	90—20
Գրէմից ալթունը	51—08
Գարպոն գայմէսի	8—58

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 3 Սեպտ.

Ինկ. էսհամը Ինկ. լիրասը	93—93
Օսմ. էսհամը այըլրը	24—50
» գաբանաը	24—37
» » Բ	49—50
» » Գ	26—75
Օսմանլը Պանգասը	11—12
Մըսրը Տուլ. մութթահրատ	107—25
Պուլկար իսթիգրազը	81—
Գամպիս Բարիզ 3 այ վատէ	23—335

ԳԱՄՊԻՕ

Լօնտրա	109—05

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԹԻՒՐՔԻԷ

Սիրքէճիսէ քեան (Էճզախանէի Թիւրքիյէ) եէվմը քիւշատրնան պէրի կէսսթէրտիի ինթիդամ վէ տրգադթան վէ իհզար օլունան քանֆիէի էտվիյէնին խալխիյէթ վէ էհվէնիյէթինտէն տօղայը չէհրիմիդին էն մուքէմմել էճզախանէսի օլուպ, տիկէրլէրինէ նու�մունէի ինթիսալ օլմադ չէրէֆինի իհրաղ ինթիմ տիր. պու տրգադթ վէ իհթիմամա մունդամ օլան թէհարէթ վէ նէզաֆէթի մէսէլէսի քի էճզախանէլէրէ մէսել տօղայը էհէմմիյէթէ ալընճադ մէվատտրն պայլըճասը տրբ. ամմէնին միսէլլէմի վէ տէվարիրը բէմիյէնին տախի մուսատտադ օլտուղը իւզրէ պուրատա քէմալը իլէ ճարի տիր. պու կիսի պիր թէէսսատէն պէքլէնիլէն չու խրատէմաքը միսաթհանէնլէյ պիր իլավէի ինսանիյէթքերի օլմադ իւզրէ եէվմը թէէսսինատէն չիմիյէ գատար միւրաճաաթ իտէն պիմիմէ զուէֆայի խաթէկեան մէճմանէն թէտավի ինթիրիմէք վէ մուալէճաքը լազըմէ տախի քէզա պիլա իւճրէթ ինթա խիլմէք կիպի ինթիյար օլընան ֆէտաքիարլըգլար նաղարը տրգադթա ալընճադ օլուբ իսէ պու էճզախանէնին ինթիհալը մէնֆաաթտան զիյատէ հէմճինանէ խրտամէթ կիպի պիր ֆիքրը ինսանիյէթքերլերի իւզերինէ թէէսսիս խիլմիշ օլտուղը ատրնալ թայէին իտէր, իյթէ չու թատատա օլընան հիմէմաքը մարուֆէտէն նաչի տիր քի պու էճզախանէ թարիգը թէրագդրատա գաթի տէրէճաթ իտէրէք, պու կիւնքի մէրթէպէի ինրաղ էյլէմիշ վէ պու եիւզտէն տէ էրպապը միւրաճաաթըն մէնատնիյէթ վէ էմնիյէթինի վէ աթրպպանընն տախի խօշնուտսիզնի ճէլպ էվէմիշտիր։

Մէղքիւր էճզախանէտէ քեանֆիէի իլէ վէ էմրաղտա քէսպը իսինթիսաբը թամ էյլէմիշ մէշահիրը աթրպպա հէր կիւն էվգաթը մուայէնէտէ հազրը պուլունտրգլարը կիպի պիքիր ու իւնատէ մախսուս օլմադ իւզրէ տէ մուայէնէխանէյէր մէվճուտ տրբ. էճզախանէտէ պուլընան այէաթ վէ էտէվաթը ֆէնէնիյէտինն միքէմմէլիյէթի սէպէպի իլէ եէկեանէ տէնիլմէյէ չայան օլան (թանիլանէ) խէ ճանիպը հիքմէթը Սէնիյէտէն էվլոսասա տօգուղ սէնէ թանիլ ինթիրիպիքէն սօնրա իլք ատֆա օլարագ քիմիակիր տիբլոմաընը իհրաղ իլէ չէհրիմիզ ավատէթ ինթիմ օլան Մէքթէպը Թըպիէի Շահանէ քիմիակիր մուալիմէրինէն Տօքթօր Անմէտ Հիւսէյին պէյին եէտը իգթիսար վէ քիֆայէթինէ թէսլիմ խիլմիշ տիր. մուամիլէյին ֆէնընը թանշիտէքի իգթիսարը պուրաճա նասրլ մալիմ իսէ, էվլոսաասա օ տէրէճէ մարուֆ տրբ, մուամիլէյի պէտէնը ինսանտա միհնթաը թանիլի հէր նէ վար իսէ, անը քէմալը ինթիմամ իլէ պիթթանիլի աթրպպանի մուամիլէհիմին իլէրինի պիր դաթ տահա թէսնիկ ինթմէքտէ օլտուղը կիպի մէրի օլան մասէնի նէպաթի հէր նէվ մէվատտը տախի սուրէթը միքէմմէլէտէ թանիլ վէ էհզար ինթմէքտէ տիր։ 8—8

ՏՕՔԹՕՐ ՁՕՊԱՆՕՂԼՈՒ

Մուամիլէյի փարխտէ միատէթը մէտիսէ էմրաղը տախիսէ վէ ասապէ քէսպի ինթիսաս իլէյտուպ սարա, է ըսքազմօս, ինթէրիք, եարբմ պաշ աղրըրը, նիպիլ, ույգուսուզլուգ, ույգուտա կէդինմէք, չօճուգլարըն իտրար թուռթամամալարը վէ էնվաի սինիրասթալըգլարընը էլէկթրիք իլէ թէատավի իյէտխյի կիպի միտէ սուլարը, վէ միտէ սույունընն արթմասը վէ էքսիրմէսի, պաղրրատագ, գալպ, ադ վէ գարաճիյէր վէ պիւլճիւմէ էմրաղը տախիրէեի սարիրէի ֆէնընը թրպպընն էն օսն քէչֆիաթը իւզրէ հէր կիսն սապահատան էօյլէնէ գատար իտտանպօլտա օգճիլէր պաշընտա (Պայազիտ) վէ ուզուն չարշուտա (Մէրիտի) էճզախանէլէրինէ վէ էօյլէտէն օսնրա, պէյ օղլու ճատաէի քէպիրէ Օտիօն թէաթրօսու գարշուսընտա 165 նօմէրօլու Մուայէնէլխանէի խուսուսիէսինէ միւրաճաաթ իտէն խաթէկէանը գապալ իյէր։

Մուայէնէլխանէի խուսուսիէսինէ հէր նէվ թէտավի էյէֆթրիի վէ էյէֆթրիկ պանէօսու մէվճուտ տուր։

ՆԱՏԻՐ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՁԱՏՈՒՆ

Բէրա, Մէյ-Փուշ, Կալրա
Սէրայ Կէր, Թէ- 255.

—o—

ՄԻԱՅՆ ԱՄԱՌՈՒԱՆ ԵՂԱՆԱԿԻՆ ՀԱՄԱՐ

6	հատ Դապինէ պատկեր	30
6	» Վիզիթ »	20
12	» Մէհեօն »	15

Վեց հատ գապինէ պատկեր առնել տուող մը 50 ղրշ. Եւ վճարելով կընայ 40×50 մեծութեամբ «ակրանտիզըման» մը ունենալ։

ՆԱՏԻՐ լուսանկարչատունը իր շինած գործերուն գեղեցկութեան համար ու եւրոպկն. զանազան լուսանկարչական մրցումներու մէջ քաղմաթիւ միտալներու արժանացած և ԼԱՒ ու ԱԺԱՆ գործ չենելու մէջ ԱՆՄՐՑԵԼԻ մէկ հատիկ հաստատութիւն մը եղած է քաղաքիս մէջ։

26—26

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

Միւմիլէյէ՝ օն պիր սէնէ մուդատէմ, Մէքթէպի Հուգուգը Շահանէտէն պա չահատէթնամէ, խուրուճ ինթիմ, վէ դայրէթ ու ինթիդամէթիյէ հէր քէսին հիւմնիթ թէկէճհիւ վէ էմնիյէթինի գազանմըշ, երպապը նամուս վէ լիյագաթատան վէ պիրինճի սընրի տավ վէքիլէրինտէն մաարուֆ պիր զաթ տրբ։

Բէնտիլէրի՝ հէր նէվ Շէրի, Հուգուգ, Ճէզա վէ Թիճարէթ տավալարընը տէրէօճտէ իտէր։

Պիր մէպլաղը մալիմ մուդապիլինտէ ալթը այլըգ վէ սէնէլիք ապօնէ գայտ վէ գապուլ իյէր։

Տավալարը հագգընտա մէճճանէն մալիմաթ ալմագ ինթէհէնլէրէ պէյանը բէյ վէ ինթայը մալիմաթատան գաչընմադ։ Էքսէր տավալարտան բէչին իճրէթ ալմատրը կկի, բէք չօգալարընտա սուլէն թէավիյէտ գուսուր էյլէմէզ։ Սապահլարը սաաթ 2—6ետ վէ ագշամլարը տախի 9—11է գատար եազըխանէսինտէ պուլունուր։

Իտարէխանէսի՝ Պապը Սլի ճատէսինտէ Մուսալ խանընտա 6 վէ 7 նումէրօլը օտալար տրբ։

Գ Ի Ս Ա Կ

Մարֆուրիէտ գօնական օրէրա
ՀԱՅ. Ս. ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
Առաքել էֆ. Գարբիէլեանի սենակը
ՄԷՐՃԱՆ, ԵԱԼՏԷԶ ԽԱՆ, ԹԻՒ 10
Գին 5 դահ.

ՅԱԿՈԲ ՏԻԼԻՄԷԹԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Կ. Պոլիս Մահմուտ Փաշայի Էլտիրիմ Ռիս- 271

Վաճառատան մէջ կը ծախուին հարմարի համար ամէն տեսակ շաքարեղէններ և ըմպելիներ, ինչպէս նաև երեկոյթներու և անուան տօնախմբութեան օրերու համար տեսակ տեսակ շաքարներ և ըմպելիներ։

Անուշեղէններու յատուկ գործարան մըն ալ ունենալով վաճառատունս, յանձնարարուած անուշները և զանազան շաքարեղէնները մեծ ուշադրութեամբ կը պատրաստուին, վաճառատան մէջ կը գտնուի նաև ֆոնդան և ուրիշ տեսակ շաքարներու ճոխ մթերք մը։ Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։ Գիները շատ ածան են։ 43—106

Էն ալա վէ նէֆիս իբէքտէն մամուլ ՊԱՖՐԱ վէ ՍՈԼՎԻՅՇ քեաղըտարը եաղընըզ սիկարա մէրագլըլարընը մէմնունն էտէպիլիր։ Պու քեաղըտարըն ֆէվքէլատէ միւէսսէրիյէթի մուգալիսլէրինն արթմասընա սէպէպ օլմըշ օլորընտան, գալագալարըն տէրոնինտէքի ռէֆէր մէհրինէ վէ ալամէթի ֆարրգադը այիրէյէ տիգգամ օլընմասը թավսիյէ ընընը։ 43—56

ՄՈՒՍԻՔԻ ՄԷՐԱԳԼԸԼԱՐԸՆԱ

Մէարիֆ նէզարէթի ճէլիլէսի էվրագ գալէմի խիլէֆասընտան Հասան Թահսին էֆէնտի իլէ նօթա վէ ֆէնտի մուսիգի մուալլիմի Զուլֆանան Գրիգոր էֆէնտիլէր թարաֆընտան հէր օն պէշ կիւնտէ պիր՝ մուռթազամէն նէշր խիլմէքտէ օլան էվհարը մուսիգի եախսատ միւթէգրզպ չարդը վէ գանթօ նօթասընն իքնճի ֆօրմասը նէշր իտիլմիշ տիր։ Պիրէրմանէ էտինմէլէրինի հավէքարանը մուսիգիյէ թավսիյէ իտէրիզ։

Մահալը ֆիքրութիի Պապը Սլի ճատէսինտէ 22 նումէրօլու Իսթանպօլ քիթապչանէսի, Մէրճանտա սաֆը Եղիա էֆէնտի վէ Եսկի Զապթիէե ճատատէսինտէ Սէֆա Ֆօնօկրաֆխանէսիյէ սաիր մահէլլէր տիր։

عافيت صابرى

ԴԵՂԱՀԱՏՔ ԱՖԻՅԷԹ

Պէնդիքեան ենթակայ եղողները եթէ ժամանակին չը դարմանուին, անխուսափելիօրէն անոր հետեւանք եղող թունաւորման պիտի ենթարկուին՝ որովհետեւ, բնականի դէմ, օրերով ստամոքսն և աղիքներուն մէջ մնացած ուտելիքները փոխանակ մարսուելով մնունդ տալու. ընդհակառակը թունաւոր միքրոպներ յառաջ բերելով արիւնը կ'ապականեն և անորժակի պակասութիւն, գլխուցաւ ու պոյտ, դժուարամարսութիւն, բերնի հոտ, տեսադեղութիւն (պասուբ որովայնի ուռեցք, խիթ (սանը), սիրտ խառնուելք, աչքի խաւարում, և այլն հիւանդութիւններ յառաջ կը բերեն։ Մայրաքաղաքիս առաջնակարգ դեղագործներէն Անտոն Գօլօլեան էֆէնտիի հնարած և Կայսերական Բժշկական Ժողովէն արտօնուած «Աֆիյէթ» դեղահատներուն գործածութիւնը վերոյիշեալ անտարէն բոլորովին ազատ կը պահէ, լուծողութիւնը կը դիւրանէ և ստամոքսն ու աղիքները զօրացնելով կուտայ անոնց կատնուաղ և բնական վիճակ մը որով և միշտ լուծողական դեղեր առնելու պէտք չի ձգեր։

Ընդհանուր վաճառատեղին է Կ. Պոլիս Ճըղալ օղլու Սարը դեղարանը։ Այն ծախուի նաև Պահէճ Դարու Բիւշչիւքեան-Միքաճեան և Մէրճանթեան դեղարանները և Դալաթիա Մաուլլայի դեղարանները։

ՏՈՒԿԸ (3) ԴԱՀԵԿԱՆ Է

Գաւառներէն մեծաքանակ և փոքրաքանակ յանձնառութիւնք կ'ընդունուին։

ԲԱՐԻԶ ՍԷՐԿԻԻ ՈՒՄՈՒՄԻՍԻ

1900

ՍԱՏԷ, ՄԷՔԻՆ, ՍԷՐԻ, ՀԱՃԻՖ
ԱՄԷՌԻԿԱՆԸՆ ԷՆ ՄԷԾԱՅՈՒՐ ՏԻՔԻՆ ՄԱՔԻՆԱԱԸ

ՆԻՒ-ՀՕՄ

Մէղքիւր Սէրկիի Ումումիսինտէ՝ մուքեֆաթընը, HORS CONCOUR
րէգլամէնտօ գաղանմը տրբ։
Էն ուֆագ թէֆէրրուաթընա գատար էմսալընա թէվէֆֆիւգ իտէր
Թիւրքիա իչիւն եէկեանէ աճէնքասը Ց. Կ. ՄԻԱՆԵԱՆ էվլատլարը
Մէրքէզի ֆէրուսթը Սթամպօլտա, Պահճէ Գարբուսընտա, Համիտիյէ ճատատէսի, Ն՝ 7 Թրամուէյ խաթթը թէզէրինտէ
ՇԻՒՊԼԻԷՐ՝ Իզմիթատ, Սիլիվրիտ, Աֆիոն Գարահիսարտա վէ սաիրէ
Թամիր վէ էժրէթմէսի մէճճանէն տիր

ՈՒԷՍԴԸՐՆ

ԲԱՐԼԱՄԷՆԹՕՆԷՆ ԳԱՐԱԲԸ ՄԱՀՍՈՒՍԸՅԼԱ ԹՕՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆԴՐԱՏԱ
1851ՏԷ ԹԷԼՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸՇ
ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ԻՆԿԻԼԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Թագմին օլունան զիյանլարընը մէճմէսի	ֆնկ. լիրա	6,000,000
Մէվճուտ ագէէ վէ հաբլաթը սէնէվիյէ	» »	1,250,000
Քեամիլէն թէէսիյէ օլունմուշ սէրմայէ	» »	410,000

Թուրքիա շիւպէսինին միւուրիճումումի. ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Իսթանպօլ, Պահճէ Գաբու, Անանիատի Խան, Ն՝ 20, 21, 22։

Թաշրալարտա իշկիզար վէ միւթէպէր աճէնթէլէր արանըլմագտա տրբ

ԻՄՊՈՐ — Շէրբիտիզին էն մաարուֆ Ֆրանսզ վէ Ամման գումանիալարընն սերմայէսի հաբլաթընա նիսպէթէն 100 % օլտուղը հալա Ուէսթբրընքի 125 % տիր։ Իյթէ պու հագիգաթ Ուէսթբրընն բաղիպէրինէ թէֆէվվիւգ իթիարմէյէ էն պէօյիւք թէէմինաթ տրբ։

ՊԱԼԳԱՆ

ԱՕՖԵԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԾԻՐՔԷԹԻ
ՍԵՐՄԱՅԷ, ԻՀԹԻՅԱԹ, ԹԱՄԻՆԱԹ Ֆ. 7500000

1899տա	մէրի իւլ իճրա էօսմիւր սիկուրթասը պէտէլի ֆրգ.		19,534,276
»	»	կանկն » »	460,267,203
»	»	» » բրիմի »	1,433,965

Էօմէր Էֆէնտի վէ չօճուգլար իչիւն միւթէսիլ շէրաիթ իլէ սիկուրթա ագտ իտէր

Եանկոն գարբը հէր նէվի պիտա վէ էջա իւզէրինէ սիկուրթա ագտ իտէր։

Նէֆէյսիզ գարբերընա գարբը մալ, էվրագը նագտիյէ վէ վարօր սիկուրթալարը գապուլ իտէր։

Հիսսէսարանտա՝ 1896տա 18½ %, 1897տէ 18 %, 1898տէ 18 %, 1899տա 16 % թէմէթթիւ թէվզի ինթիմ տիր։

Շերքէթին Պանքէրլէրի (Տէրսասանէթտէ Գրէֆի Լիօնէ, Լօնդարատա Անկլօ Աւսթրիան Պանգ, Սօֆիատա Պանգ Նասիոնալ Պիլկար։

Թաշրալար իչիւն միւսատտա վէ միւթէտ պէր քէֆիալէթի աճէնթէլէր արանըլըյոր Թիւրքիա իչիւն ումումի աճէնթէ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Գալատա Մէրթէէպանի սօղագ, Ճէմիտ խան
Թիւրքիա իչիւն ումումի միւֆէթթիչ.— Ա. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ

ՀԱՃԻ ԿԱՐԱՊԵՏ ՊՕՅԱՃԵԱՆ ՕՂԼՈՒ

127, ԻՍԹԱՆԲՈԼՏԱ ՄԱՀՄՈՒԴ ԲԱՇԱ ՃԱՏՏԷՍԻ, 127,

Բէաէրիմէն մէվրուս պիր սանաաթը թէրագրեանը ֆէնիեէ իլէ միթէնասիպ պիր տէբէճէկէ ալէա խուսուսընտա սօն տէրէճէ չալըշարագ իմալընա միւվաֆֆագ օլուռղմ պօլալարը էն գիհատ խթիմալա սալէն պիր հալէ կէթիրտիմ վէ միւշթէրիլէրիմին ճէլպը խօշնուտրը զրմինտա զայէթ էշվէն պիր ֆիյաթ իլէ մէվգէյը ֆիրատխթա վազ էյլէտիմ։ Պօյամը թագլիսէն բազարը բէվճաա չըգարընան սախթէ պօյալարա ալտանմամասընը թավսիյէ իտէրիմ։ Տիւքքեանրմտա ՍԱԶ վէ ՍԱԳԱԼ պօյալարը հէր նէվի սաթիլըր։ Սաչ վէ եախսա սագալընը պօնամագ արդու իսէն զէվաթ տագսան պէշ սէնէլիք պիր սաեն մանսալը օլան պու պօնասան խթիհմալ իտէճէք օլուբտա մէնմուն օլաճաղընը պէեան էյլէրիմ։ Սընհաթէ գաթիլէն մազարտաթը օլմասընը կիպի թաշրատան տախի տօղրուսան տօղրուեա մաղազմէզա միւրաճաաթ օլունտուգտա, սրբարըշ իտիլճէք պօնալար սուռուլէթիլ կէօնտէրիլիր։ ԹԱԳԼԻՏԻՆԷՆ ՍԱԳԻՆՃԸՆԸՂ 48—6

ԻԼԱՆ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
Ս. ԿԱՐԱՊԵՏ ՎԱՆՈՒՑ ԿԵՍԱՐԻՈՅ

Դայսէրիեէ Ս. Կարապետ վանքը մզտա, 1888 թարիխնտէ թէէսիս իթմիշ օլտուղում կիճէլի կիւ՝ տիւղիւ մէքէպ, ան տէօրթ սէնէսանդ պէրու ալէթ թէվալի տէվամ իտիլ էլեէվմ մէքթէպի ալի մէվգբինի իրաղ, վէ չիմտիեէ գատար մէլլէթէ նէֆէր միւնթէհէր թալէպէ թագտ իթմիշ տիր. պուռնարատան պազըլարը՝ խաթանալ, Բարիզ վէ Պէյրութտա թէպապէթ, վէ մաքինթիլիք ֆէնտէրինի, պազըլարը տախի մուալիմիք, թիւճճարլըգ վէ սաիր սէնաաթլար ինթիհալ իթմիշլէր տիր։

Մէքթէպիմիզտէ թէտրիս օլունան լիսանլարլա իւլիում ու ֆիզուն ատիտէքիլեր տիր։ Օսմանը, էրմէնի, Ֆրանսզը վէ Ինկիլիզ լիսանլարը, մէզհէպ տէրսլէրի, թարիխ, ճօղրաֆիա վէ սաիրէ։ Մէպատիի իլմի հուգուգ, ուսուսլի տէֆթէրի իլմի սըհհէթ, իւլումը թապիիյէ վէ բիտզիյէ մա թէֆէրրուաթ վէ բէտ ատբսի (գարա գալէմ եաղլը պօեա)։

Պիր չօճուգ իչիւն ատնէվի իճրէթի թահսիլիյէ 11 ատէտ լիրա օսմանի օլուպ, 5½ լիրասը սեպտեմբեր իպթիտասընտա, վէ 5½ լիրասը տախի մարտ իպթիտասընտա բէչին խթիյֆա օլունուր, եաղընըզ պիր տէֆա իչին տիւխուլիյէ նամը իլէ եարբմ լիրալընը։

Հէյսէթը թէտրիսիյէմիզ միւսթահսն զէվաթտան ինթիհապ իտիլմիշ օլուպ, հէր պիրի քէնտիսինէ թէվաթ օլան չիպէի մահսուսաեը թավսիյ իտէր։

Թալէպէնին եաղընը եամագրուպա չամաղը կիսի մէտարիֆը չահսիյէլերի քէնտիլէրէ ատա տիր։ Բիթթայ, քեաղրտ գալէմ կիսի լէվազիմ, մէքթէպ թարաֆընտան վէրիլիր։ Ուզագ չէհիրլէրտէն կէլէն թալէպէ՝ սէնէվի թարիխ էյտամընը իսթէրլէրսէ Ս Ձանգտա կէչիրէպիլիրլեր, վէ պուռնան մուգապիլինտէ կէլէն պիլանտրինտէն հիչ պիր շէյ թալէպ օլունմադ։

Թալէպէնէ կիւնտէ իւչ տէֆա եէմէք վէրիլիր, սապան, էզէլ վէ ազշամ իթիչէր չէչիս։ բէրհիզ կիսնլերի բէրհիզ եէմէնի վէրիլիր՝ Ս. Վանքը մզտը կիսզեսու վէ հավասը սաղ օլտուղու մալիսմի ամմէ տիր։ Խուսուսա վանքը տախիլինտ միւճէտտէն եարբմագտա օլան մէքթէպէն ինչամաթը խայլիճէ իլէրլէմիշ օլտուզունտան, ինչալան պիր սէնէտէն մէղքիւր ճէտտա մէքթէպէ նագլը մէքտան ինթմէտ սախի մուալիֆֆագ օլուբուզ։ Մէքթէպիմիզ հագգընտա տահա մուֆասալ մալիմաթ այմագ արզու իսթէրսէ մէքթէպէն մաթպու բրօկրամը տախի կէօնտէրիլէպիլիր։

Հէր թարաֆտա պուլունան սէվկիւլիւ մէլլէթտաչլարըմըզ էվլատլարընն իչպու թէէսիսատան ինթիֆատէ ինթմէլերի ճիատէն արզու օլունուր։

Մէքթէպիմիզին օն պէչինճի տէվրը սէնէվիսի՝ իչպու սեպտեմբեր 3է թէտասատիֆ իտէն բազար էրթէսի կիւնիւ պաշլատաճագ տրբ։

Առաջնորդ Հայոց Կեսարիոյ
ՏՐԴԱՏ ԵՊՍ. ՊԱԼԵԱՆ

1901 Ցուլիս 25 Գիւրէր

Հրատարակուած
ՓԻԼԻՍՈՓԱՅԻՆ ԱՇԱԿԵՐՏԸ
Հոգեբանական Վէպ
Հեղինակ Բօլ Պուրժէ
Թարգմանեց Օգնէն Զէֆրէ-Սարֆ
Գին 6 ղրուշ
340 էջ ութծալ

Վստահ ենք որ այսքան դիւրամատչելի գնով համակրելի թարգմանչին այդ հրատարակութիւնը ընթերցող հասարակութեան կողմէ արժանի ընդունելութիւն պիտի գտնէ, որու համար հեղինակին և թարգմանչին անունները արդէն գրաւականներ են։

ՄԷՔԵԱԹԻՊԻ ԹՐՊՊԻՏՅԷՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

ՍԷՐԻՐԱԹԸ ՃԻԼՏԻՃԷ
Վէ
ԷՖԻՐԷՆՃԻՃԷ ՄՈՒԱԼԼԻՄԻ

Ֆրանս Տէրէ վէ Ֆրէնկի Իսթանպուլ ճէմիյէրի ազայ մահալլէսինտէ

ՏՕԳԹ, ՁԷԼԱԼԷՏՏԻՆ ՄՈՒԽԹԱՐ

Ճումա իրթէսի) կիւնլերի սաաթ
Բազար իրթէսի) 9 տան
Զարշէնպիհ) 10½ա գատար
Բէնշէնպիհ = սապահտան 6յա գատար
Սալը = սաաթ 7էն 10½ա գատար

Իսթանպօլտա, Ճուղալ-օղլունտա Իրան սէֆարէթխանէսի գուրպինտէ Շերէֆ էֆ. սօգաղաղընտա քի 18 նումէրօլը խանէսինտէ խասթա գապուլ իտէր

Տէր և Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԴԱՅՍԷՐԵԱՆ

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԷՖԵՔԵԱՐ ԹԷՖՐԻԳԱՍԸ (50)

ՄԻԻՐԷՊՊԻՅԷ

10

Պու սէօզլէրի սէօյլէսիքտէն սօնրա, պաերրատան աշաղրեա գօշմաղա պաշլատան։ Սատրի պու չըլիրն խատմինին արգասընտան սօն տէրէճէտ մուհադգրատէ պիր նաղարը նէֆիրէթլէ պագարագ,

Հայտէ օրատան մուրտար. ըրրրթ... ատէտ հայդըրը, Ամուճա պէյ քէմալը թէկաշա.

—Շու եարալարըմըզ, պէրէլէրիմիզ, գէրբէդլարըմըզ, չէգէդլարըմըզ, պու ելրթէգ էլպիսէէրիմիզտէն տօլալը պու կիւն բէտէր էֆէնտինին հուգուրունտա խթիհմապա չէքիլիր իսէն, ելնէ ադշամքի կիսպ, հայվանլըգ իտիպ տէ, «սէթ սէթէթ» տէեու իչի գարըշարմա հա՝... դօրուեա չըգուպ սա տէօհիւտիհիմիւդտէն պահատ հիչ լիւզում եօգ, իւչիմիզ տէ ժիմնասթիգ թրաբէզասընա չէգուպ օրատան տիւշմիշ օլալըմ, պու սէօզ տէ սէնին գուլաղընա քիւրէ օղուն... ելնէ եաթաճաղընն ֆալագատա տէյնէք ուրմագ էմրի՝ պանա վէրիլիր իսէ, սօնրա թապանլարընը բաթլատրըմ հա՝... թէնպիհանթը մուհիմմէսի իլէ հայգրրը։

Շէմի, ելիւրիմիւշ իքէն Սատրինին օ զըրլամասը՝ Ամուճա պէյնն պու թէնպիհանթը իւզէրինէ թէկաշա կէրի տէօնտիւ։ Ամուճա իլէ Էնիյէթ՝ օղլանը եէնիտէն գըզարրտգ ելնէ իւզէրիմիզէ հիւճում իտէճէք զանը իլէ, պէլէրինի տիւզէլթմէէ, տեսադ գալզմադա օղրաչըեօրլար իտի։ լաքին Շէմի՝ հիչ պունդարընն եանընա օղրամագսրզընն էն եվվէլ գավդատա պաշլատդլարը մահալլէ կիտուպ, ֆէսինի արասը։ Ֆէսի՝ օրատան պիր գաչ մէթրօլուգ ֆէրէ ֆըրլամըշ իտի, պուլտու պաշընա կէյտ, շադգ չէֆէ իթմէքսիզին ենէսէ պաերրատան աշաղը գօշտու։

Իւսթիւնիւ պաչընը միւմքին օլտուղու գատար սիլէքիպ թէմիզլէտիքտէն օսնրա, էլինի եիւզիւնիւ եըգամագ իւզրէ մաթպանընը եանընտաքի պէօհիւք չէշմէէ կիթթի։ Աչճը պաչը Թօսուն աղա գաբուսան պաչընը չըգարտը, Շէմիսի օ հալտէ կէօրիւնճէ, պէօհիւք պիր սիւնթ ու հայրէթլէ.

—Ավուուլան\... քիչիւք պէյ, նէ՞ օլմուչսուն էօյլէ չ քիմին իլէ տալաշտըն քի եիւզիւն գըզարմըգ իչինտէ գալմըշ, հէյլէ էլլէրինտ պագ, քէօրէ՞ք մի տալատը սէնի, (ադլընա մուհիմ պիր չէյ կէլմիշ կիպի էլլէրինի տիպինէ ուրարագ) անլարդմ, անլատրմ կիթթի, սէն ես էնիյէթէն իլէ տալաշրն, ես գամղուր իլէ. իլահի ես Բապպի պէն նա՞սըլ պիլիրին... հայտէ թիւհ պիլիրին ճանը՛մ, եավաչ եավաչ սաբրը աղաճընն տէրտի մէյատտա չըգըեօր։

Էլպէթտէ չըգանագ գարտա՛ղ, էօյլէ գարշրդ ի՞չ մի օլուր։

Շէմի քէմալը խթիրդրագ իլէ.

—Նա՞սըլ սաբրը աղաճը, սաբրը աղաճընն տէրտի նէ՞ տիմէք։

Թօսուն աղա ուսմրուգ իլէ գաֆաընա ուրմագ սուրէթի իլէ պիր նէսսամէթ հալի էսթէրէք։

—Պէն տէ հիչ լաքիրը թութամամքի, տուրտուգտա սանքի իչ իթթիք իչթէ, կէլ պագալըմ չիմտի սաբրը աղաճընն տէրտինի անլաթ...։

Շէմի՝ եիւզինիւ եըգամաեը ֆիլան ունուտարագ,

—Պու գատար սէօյլէսին, էօթէսինտէ էլպէթտէ անլաթճագընն։

Աչճը պաչը սուրաթընը էքչիթէրէք.

—Հայտէ օրատան հայտէ, ինսանը տէրտէ սօգմա, անլաթմագ իսէ՛մ նէ՞ իտէրսին քի, պէնիմ իլէ տէ մի տալաչաճագընն, գալպիտէքի վարրմը եօղուսմա սանա տէօքէճէք տէեիլիմ՝, սէն տահա չօճուգսուն! չօճուգ գօյտուզում էէրտէ օթլաեօն... սէն պէնի պուրատա բաթտա ըզարթմախտան տան զայրը պիր չէյ պիլմէճօ՞ մուզանն իտիեօն, հատի չաշգրն սէնտէ, սէն պիլիեօն պէշ՝ պէն պիլիեօմ ղըրիս պէշ։

Շէմի տիւչիւնտիւ պու սաբրզ աղաճընն մութլագ Անժէլ իլէ թէալիւգ իտէր պիր մէսէլէ օլտուղունու անլատը։ Էվվէլա թէհտիտ պատէհու խթիրհամ սուրէթի իլէ Թօսուն աղանը չօգ սըգչրտրը ֆագաթ սաարէշիֆա վէրէճէք պիր ճէվապ ալսընա մուվաֆֆագ օլամատը։

Շէմի՝ գօրուտան սավուչտուգտան սօնրա, Ամուճա իլէ Էնիյէթ՝ գարշը գարշրեա օթուրտուգլարը աղաճլարն տիպպէրինտէ պիրիպիրի իլէ խայլի սէօվիւչպ սաեըշրլար, տուրտուգճա տիւչինտիքճէ Սատրինին թէէվվիւլիւ արթըեօր, օղլատրը թահգիրի, դիլէթի պէր աիւրիւ հագմ իտէմէեօր խտ։ Իյթէ պունուն հիչ էօթէսի եօգ խտ։ Շէմիտէն ատէթա տահագ եէմիշ խտ։ օ կիւն Մէլահէթի թաթլիգ իլէ եալտան չըգաճաղընը, էֆէնտիեէ մուֆասալ պիր մէքթուպ եազարագ, հէր հաղըգաճը անանէպի իլէ անլաթճաղընը, պունլարը իճրատան սօնրա Շէմիտէն միւտիհ պիր խթիրգամ ալաճաղընը՝ չօճուգ կիպի աղլատարագ էօյլէօր, Ամուճա պէյ տէ էլինտէն կէլէնի արգանա գօյմա ճէվապը իլէ մուգապէլէ իտիեօր պէր։

(Տէվ-դ)